

GZP
Jaarverslag 2006

Productschap Granen, Zaden
en Peulvruchten

Jaarverslag 2006

GZP

Productschap Granen, Zaden
en Peulvruchten

Inhoud

Voorwoord	7
1. ORGANISATIE	9
Missie en doelstellingen	9
Zwaartepunten beleid	9
Bestuur	11
Secretariaat	12
Goedkeuring verordeningen	12
Toezicht	12
2. UITVOERING VAN BELEID	15
Beleidsadviescommissie Landbouwzaai­zaden	15
Adviescommissie Marktordening­saangelegenheden	16
Projecten bakkerijketen	18
Commissie Brood en Banket	20
Landbouwbeleid	22
Kwaliteit en onderzoek	25
Voedsel en Voeding	28
Arbeid	30
3. FINANCIËN	35
Balans en financiële risico's	35
Resultaten en financiële relaties	36
Heffingen	38
4. BIJLAGEN	40
1 Organogram	41
2 Bestuur	42
3 Commissies en Werkgroepen	44
4 Externe vertegenwoordiging	50
5 Personeelssamenstelling GZP	51
6 Lijst met afkortingen	52
Colofon	54

Voorwoord

In 2006 vierden de productschappen hun 50-jarig bestaan. In een bijeenkomst van de gezamenlijke productschappen op de Keukenhof werd hier op gepaste wijze aandacht aan besteed. Het moment van de bijeenkomst was goed gekozen, omdat het minister A.J. de Geus van Sociale Zaken en Werkgelegenheid de gelegenheid bood om het standpunt van het kabinet over de toekomst van de publiekrechtelijke bedrijfsorganisatie naar buiten te brengen. Het kabinet is van oordeel dat de PBO ook in de toekomst een nuttige rol kan vervullen. Wel zijn modernisering en noodzakelijk. De bevindingen van het kabinet, die later dit jaar werden gedeeld door de Tweede Kamer, sluiten aan bij de conclusies van de toekomstverkenning die het bestuur eind 2005 heeft vastgesteld.

In 2006 is gewerkt aan de modernisering van de organisatie van de akkerbouw-productschappen. Afgesproken is de autonome activiteiten van het Hoofdproductschap Akkerbouw te integreren in het Productschap Granen, Zaden en Peulvruchten. De voorbereidingen zijn inmiddels zover gevorderd, dat verwacht mag worden dat het nieuwe Productschap Akkerbouw per 1 januari 2008 van start zal gaan.

In 2006 zijn grote stappen voorwaarts gezet om voor de bakkerijketen te komen tot een eenvoudige en doelmatige opzet voor de borging van de voedselveiligheid van bakkerijgrondstoffen en het etiketteren van bakkerijproducten. Dit voorbeeld van een keteninitiatief laat zien waar de meerwaarde van het productschap kan liggen.

Het bestuur meent dat het productschap ook in 2006 een waardevolle bijdrage heeft geleverd aan het reilen en zeilen van de GZP-sectoren en op basis van de in gang gezette modernisering in staat zal zijn deze rol ook in de toekomst te vervullen.

Theo Meijer
voorzitter

Matthé Elema
secretaris

Organisatie

Het Productschap Granen, Zaden en Peulvruchten is in 1954 ingesteld voor ondernemingen die werkzaam zijn op het terrein van de teelt, handel en verwerking van granen, zaden en peulvruchten. In 1993 werd met de integratie van het Productschap Landbouwzaaizaden het werkerrein uitgebreid met de sector uitgangsmateriaal.

Hiermee bestrijkt het productschap de totale keten van de betrokken bedrijven, die naar de voornaamste producten kunnen worden ingedeeld in de volgende groepen:

- landbouwzaaizaden;
- granen of daaruit verkregen producten;
- landbouwpeulvruchten of daaruit verkregen producten;
- fijne of in het binnenland geteelde oliehoudende zaden;
- boekweit, hop, cichorei- of witlofwortels;
- uitheemse zetmeelrijke producten, zoals rijst.

De sectoren kenmerken zich door een grote mate van verscheidenheid, zowel in het aantal bedrijven per sector, de omvang en het karakter (ambachtelijk of industrieel, kapitaal- of arbeidsintensief) als ook de mate van internationaal georiënteerd zijn. Deze is veelal aanzienlijk. Er bestaat een levendig handelsverkeer met lidstaten en derde landen, zowel wat betreft de import van grondstoffen als de export van eindproducten. De invloed van het Europese landbouwbeleid is over het algemeen groot.

MISSIE EN DOELSTELLINGEN

Het productschap is een publiekrechtelijke bedrijfsorganisatie voor het bedrijfsleven waarin werkgevers- en werknemersorganisaties samenwerken. De missie is in de wet vastgelegd: 'Het productschap heeft tot taak een het algemeen belang dienende bedrijfsuitoefening door de ondernemingen te bevorderen, evenals het gemeenschappelijk belang van die ondernemingen en van de daarbij betrokken personen te behartigen.' Uit deze formulering vloeit voort dat het productschap tegelijkertijd oog heeft voor het algemeen belang als voor de gezamenlijke belangen van de betrokken bedrijven en degenen die daar werken. Geformuleerd in termen van vandaag kan de doelstelling

worden omschreven als het scheppen van randvoorwaarden voor maatschappelijk verantwoord ondernemen.

Het werkerrein is de productiekolom (de keten). Kenmerkend is de oriëntatie op het product en wat daarmee samenhangt. De belangrijkste aandachtsgebieden zijn markt(ordening), structuurversterking, afzetbevordering, landbouwkundig en technologisch onderzoek, kwaliteitsbeleid en aangelegenheden op het terrein van de arbeidsmarkt en -omstandigheden.

Essentieel voor dit alles is een goede relatie met de betrokken organisaties van het bedrijfsleven (werkgevers en werknemers). Gestreefd wordt naar activiteiten die zich naar hun aard lenen voor een publiekrechtelijke benadering en een toegevoegde waarde hebben ten opzichte van de activiteiten die door de privaatrechtelijke organisaties worden vervuld.

Het productschap biedt de betrokken sectoren een platform om gezamenlijk de aan de orde zijnde onderwerpen te bespreken en eventueel een gemeenschappelijke zienswijze te ontwikkelen en uit te dragen. Deze zienswijze wordt vertaald in concrete actieplannen en activiteiten, zoals het ontwikkelen van beheersmaatregelen, gemeenschappelijk landbouwkundig en technologisch onderzoek en voorlichting. Onder bepaalde omstandigheden kan aan activiteiten extra kracht worden bijgezet door de verordenende bevoegdheid waarover het productschap beschikt.

ZWAARTEPUNTEN BELEID

Het bestuur kwam het afgelopen jaar drie keer in openbare vergadering bijeen. Er waren geen besloten bestuursvergaderingen. In de bestuursvergaderingen is in het bijzonder aandacht besteed aan de volgende onderwerpen:

Marktontwikkelingen

Het gzp-bedrijfsleven had te maken met uitzonderlijke marktomstandigheden, die deels een conjuncturele (weersomstandigheden) en deels een structurele oorzaak hebben. De graanmarkt vertoont een instabiel karakter. Er is structureel sprake van krapte, waardoor er op de markt een gespannen situatie is ontstaan met forse prijsstijgingen. In combinatie met andere prijsstijgingen (energie) zet deze ontwikkeling de bedrijfskolom onder grote druk. Het productschap heeft deze ontwikkeling gedurende het verslagjaar enkele keren onder de aandacht van het gzp-bedrijfsleven en andere belanghebbenden gebracht.

Bakkerijketen

Op verzoek van de organisaties uit de bakkerijketen (maalindustrie, bakkerij-grondstoffenindustrie, ambachtelijke bakkerij en industriële bakkerij) en de inkooporganisaties is eind 2005 een project gestart om te komen tot een transparante en doelmatige opzet om de bakkerij te laten voldoen aan eisen vanuit de overheid en vanuit de markt op het terrein van borging van voedselveiligheid en informatievoorziening (etikettering). Verderop in dit jaarverslag wordt hier nader verslag van gedaan.

Modernisering PBO

De in 2005 gehouden draagvlakpeilingen en de daarop gebaseerde toekomstverkenningen door de PBO zelf hebben in mei 2006 mede geleid tot een kabinetsstandpunt. Het standpunt hield in grote lijnen in dat de PBO wordt gezien als een waardevol instrument om een aantal specifieke zaken in de samenleving te organiseren. Wel is het kabinet van mening dat er sprake moet zijn van modernisering. Deze modernisering heeft betrekking op versterking van het toezicht op het (bestuurlijk) functioneren van de product- en bedrijfsschappen, grotere invloed van niet-georganiseerden op de besluitvorming en vergroting van de transparantie.

Wat het eerste aspect betreft heeft het kabinet besloten dat er een code voor goede besturing en publieke verantwoording moet komen. Deze code wordt wettelijk verankerd. De tweede helft van 2006 heeft in het teken gestaan van de

ontwikkeling van de code. Een werkgroep onder leiding van de SER met vertegenwoordigers van productschappen hebben regelmatig concepten voorgelegd aan de vertegenwoordigers (leden van de besturen) van de brancheorganisaties. Het is de bedoeling dat de code begin 2007 wordt vastgesteld.

In de code worden zaken geregeld als:

- bestuur- en besluitvormingsprocessen;
- publieke verantwoording;
- klachtenbehandeling;
- zo laag mogelijke administratieve lasten;
- openheid in financiële zaken.

Het tweede punt is het meer betrekken bij de besluitvorming van de (vaak heffingsplichtige) ondernemers, inclusief degenen die niet lid zijn van een brancheorganisatie. Voor zover deze er nog niet zijn, moeten hiervoor open communicatielijnen worden ontwikkeld. Ook moeten er op een nader te bepalen wijze draagvlakpeilingen gehouden worden. De resultaten moeten gevolgen (aanpassing of opheffen schap) hebben. Ten slotte is er de wens om meer informatie aan de onder de schappen ressorterende bedrijven te verstrekken over het werk en inspraakmogelijkheden van de organisatie.

Een omstreden voorstel van het kabinet is de afschaffing van de Schilthuiskorting. Dit is een korting op de schapsheffingen bij georganiseerden. De schappen hebben gepleit voor handhaving van de korting, evenals leden van de Tweede Kamer. Het kabinet heeft besloten dit onderwerp over te laten aan het volgende kabinet.

Invulling Code Goed Bestuur

Vooruitlopend op de Code Goed Bestuur is het Productschap GZP bezig om de communicatie met het bedrijfsleven verder te verbeteren en de transparantie te vergroten. Zo worden alle vergaderstukken van het bestuur op de GZP-website geplaatst. Sinds 1999 organiseren het Productschap GZP en het Hoofdproductschap Akkerbouw vierjaarlijks een draagvlakpeiling onder alle Nederlandse akkerbouwers. De uitkomsten van de raadpleging zijn richtinggevend voor de vraag welke activiteiten voor deze sector wel of niet worden voortgezet of aangepast. Ontwerpverordeningen worden niet meer

alleen in het publicatieblad van de SER gepubliceerd, maar ook via vakbladen en de productschapssite onder de aandacht van belanghebbenden gebracht. Verderop in dit jaarverslag wordt in aanvulling op de veel uitgebreidere jaarrekening verantwoording afgelegd over het financiële beleid. Voor alle financiële stukken geldt dat deze worden opgesteld aan de hand van richtlijnen van de SER. De (herziene) begroting, de balans en de jaarrekening worden op de website geplaatst. Van het jaarverslag wordt jaarlijks een folder gemaakt, die aan alle heffingsbetalende bedrijven wordt gestuurd. Beleidsvoornemens en -resultaten en andere voor het bedrijfsleven relevante ontwikkelingen worden regelmatig via persberichten en weekberichten onder de aandacht gebracht. In veel gevallen vinden de berichten navolging in de (vak)pers. Verder organiseert het productschap regelmatig bijeenkomsten voor het bedrijfsleven. Tot slot heeft het productschap met het vakblad *Bakkerswereld* afspraken gemaakt om vanaf 2007 op een maandelijkse pagina activiteiten van het schap voor de brood- en banketsector toe te lichten.

Overzicht nevenfuncties

De Code Goed Bestuur geeft onder meer duidelijke eisen wat betreft transparantie, verantwoording en functiescheiding bij bestuurders van het productschap. Zo komt er uiterlijk 1 juli 2007 een openbaar register waarin de datum van benoeming, functies binnen het schap en relevante (neven)functies van bestuurders openbaar wordt gemaakt. Het Productschap Granen, Zaden en Peulvruchten zal dit overzicht op de website bij de overige bestuursinformatie plaatsen (te vinden onder de button 'over GZP') en vanaf volgend jaar als bijlage in het jaarverslag opnemen.

BESTUUR

Het bestuur is paritair samengesteld uit vertegenwoordigers van werkgevers en werknemers. Het maximaal te benoemen aantal leden van het bestuur bedraagt 23. De benoemende organisaties met het bijbehorende aantal zetels staan vermeld in het volgende overzicht.

Aantal leden	Organisaties van werkgevers
2	Het kweekbedrijf voor landbouwzaaizaden • Plantum NL
3	De teelt van granen, zaden, landbouwpeulvruchten en landbouwzaaizaden • LTO Nederland
1	Het meel- en bloemproducerende bedrijf • Nederlandse Vereniging van Meelfabrikanten
1	De overige graanbe- en verwerkende industrie • Vereniging VNO-NCW
1	• Vereniging van Nederlandse Glucosefabrikanten/Vereniging van Nederlandse Fabrikanten van Graanzetmeel
1	De bakkerij • Nederlandse Brood- en banketbakkers Ondernemers Vereniging
1	De meelbe- en verwerkende industrie • Vereniging voor de Bakkerij en de Zoetwarenindustrie
1	• Nederlandse Vereniging voor de Bakkerij
1	De groothandel en de werkzaamheid van tussenpersonen in granen, zaden, landbouwpeulvruchten, landbouwzaaizaden, meel en bloem • Koninklijke Vereniging Het Comité van Graanhandelaren
1	• Koninklijke Vereniging Het Comité van Graanhandelaren/ Centrale Vereniging voor de Coöperatieve Handel
1	• Vereniging van Handelaren in Industriële Grondstoffen uit Akkerbouwproducten/Vereniging van Nederlandse Fabrikanten van Bakkerijgrondstoffen

Aantal leden	Organisaties van werkgevers
1	De groothandel in voor menselijke consumptie geschikte, uit granen, zaden of landbouwpeulvruchten verkregen producten • Federatie van de Groothandel in Levensmiddelen/Vereniging van Grootwinkelbedrijven in Levensmiddelen/Centrale Vereniging voor de Coöperatieve Handel
1	De detailhandel in voor menselijke consumptie geschikte, uit granen, zaden of landbouwpeulvruchten verkregen producten: • Vereniging Centraal Bureau Levensmiddelenhandel

Aantal leden	Organisaties van werknemers
3	• FNV Bondgenoten
2	• CNV BedrijvenBond
1	• CNV Dienstenbond
1	• De Unie

De voorzitter wordt benoemd door de Kroon. De secretaris wordt benoemd door het bestuur. Het dagelijks bestuur en de plaatsvervangende voorzitters van werknemers- en werkgeverszijde worden uit het midden van het bestuur benoemd. De overheid is in het bestuur vertegenwoordigd door de afvaardiging van vertegenwoordigers van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en het Ministerie van Economische Zaken.

de secretaris. Het secretariaat wordt in ruime mate ondersteund door diverse afdelingen van het Hoofdproductschap Akkerbouw. Naast een aantal organisatorische en administratieve taken betreft dat met name de afdeling Juridische en Bestuursaangelegenheden, de afdeling Voedsel en Voeding en de afdeling Arbeid.

Op het gebied van biotechnologie wordt in de Projectgroep Biotechnologie nauw samengewerkt met het Productschap Diervoeder en het Productschap Margarine, Vetten en Oliën.

SECRETARIAAT

Ter ondersteuning van het (dagelijks) bestuur, commissies en werkgroepen beschikt het productschap over een secretariaat, bestaande uit twaalf formatieplaatsen. Het organisatieschema van het secretariaat is opgenomen in bijlage 1.

Van het secretariaat van het productschap maken deel uit de secretaris, de beleidsmedewerkers, de beleidsondersteunende medewerkers, de bakkerijadviseurs en de secretaresse. Een overzicht van de personele samenstelling is opgenomen in bijlage 5. Het secretariaat is belast met het uitvoeren van de werkzaamheden (voorbereidend en uitvoerend), die voortvloeien uit de (wettelijke) taken en verantwoordelijkheden (van het bestuur) van het productschap en de door het bestuur genomen besluiten. De algemene leiding van het secretariaat berust bij

GOEDKEURING VERORDENINGEN

- Verordening GZP financieringsheffing 2006
- Heffingsverordening GZP fonds zaaizaad van granen, peulvruchten en andere gewassen 2006
- Heffingsverordening GZP fonds zaaizaad van voedergewassen 2006
- Heffingsverordening GZP inlands graan jaar 2006
- Verordening GZP structuurversterking bakkerij jaar 2006

TOEZICHT

Het Productschap Granen, Zaden en Peulvruchten kent verschillende toezichthouders. Dit jaarverslag wordt toegezonden aan de SER en de rijksoverheid. Het toezicht kan als volgt worden onderverdeeld:

- Van de Sociaal-Economische Raad is goedkeuring vereist voor de begroting, de jaarlijkse heffingsverordeningen en overige autonome verordeningen. Het Instellingsbesluit bepaalt hoeveel bestuurders door de organisaties van werknemers en van werkgevers benoemd kunnen worden. De SER wijst de werkgeversorganisaties en vakbonden aan die op basis van hun representativiteit binnen de sector het recht hebben bestuursleden te benoemen. De SER toetst om de vier jaar de representativiteit van deze organisaties.
- De minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid is politiek verantwoordelijk voor de productschappen. Het Productschap GZP legt aan de minister iedere vier jaar verantwoording af over het eigen functioneren. Bovendien stuurt het schap de minister vierjaarlijks een evaluatie van de eigen verordeningen.
- Het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit toetst de fondsheffingen aan de EU-regeling, opdat ongeoorloofde steun aan het bedrijfsleven wordt voorkomen. Deze toets wordt doorgaans ook door de EU zelf uitgevoerd. Verordeningen die strafbepalingen bevatten - het merendeel van onze verordeningen - hebben bovendien goedkeuring van de minister nodig. Dit geldt ook voor verordeningen die procedureel niet vooraf zijn aangekondigd in het *Mededelingenblad Bedrijfsorganisatie*.

Uitvoering van beleid

Het Productschap Granen, Zaden en Peulvruchten is op tal van gebieden betrokken bij de ontwikkeling van sectorbeleid. Hierover wordt in dit jaarverslag verantwoording afgelegd. Daar waar sprake is van een door het bestuur ingesteld overlegplatform, is de rapportering gekoppeld aan deze commissie. Voor het overige is de rapportering gekoppeld aan beleidsthema's.

BELEIDSADVIESCOMMISSIE LANDBOUWZAAIZADEN

De Beleidsadviescommissie Landbouwzaaizaden (BAC-Lzz) heeft tot taak om het bestuur van het Productschap Granen, Zaden en Peulvruchten te adviseren over alle aangelegenheden die landbouwzaaizaden betreffen. Daarnaast kreeg de politieke besluitvorming over de toekomst van de publiekrechtelijke bedrijfsorganisaties aandacht van de BAC-Lzz.

De besluitvorming over de Heffingsverordening GZP Fonds zaaizaad van voedergewassen 2007 leidde tot discussie. Daarbij ging het over de vraag of de omzet van zaaizaad van maïs moet worden meegerekend bij de vaststelling van de basis voor de heffing voor het fonds. De conclusie was dat dit niet langer wenselijk is, omdat er vanuit het genoemde fonds tot nu toe weinig onderzoek aan maïs werd gefinancierd. Bovendien is niet te verwachten dat in de toekomst structureel projecten in maïs vanuit het fonds gefinancierd worden. Deze conclusie werd meegenomen door de BAC-Lzz bij het vaststellen van de heffingsverordeningen voor 2007.

Onderzoek

De BAC-Lzz is voor het productschap het adviesorgaan bij de besluitvorming over de besteding van gelden voor onderzoek vanuit de beide zaaizaadfonds: het Fonds zaaizaad van voedergewassen en het Fonds zaaizaad van granen, peulvruchten en andere gewassen.

De onderzoeksprojecten, die in 2006 werden uitgevoerd, hadden betrekking op onkruidbestrijding in de graszaadteelt (PPO), optimalisatie van de stikstofbemesting in Engels raaigras (PPO), de toepassing van de groeiregulator Moddus in Engels raaigras en de onderscheidbaarheid van rassen van Engels raaigras. Meer informatie hierover is te vinden in het onderdeel 'Kwaliteit en onderzoek'.

Gewasbescherming

Vanuit de zaaizaadfonds wordt ook meebetaald aan de coördinator effectief middelenpakket. Deze productschapsfunctionaris, mw G. Bouwman, is actief op het terrein van de kleine toepassingen van gewasbeschermingsmiddelen, onder meer bij de teelt van graszaad. Meer informatie is te vinden in het onderdeel 'Kwaliteit en onderzoek'.

EU-verkeersaangelegenheden

De BAC-Lzz bespreekt de ontwikkelingen op het terrein van de EG-regelgeving voor de kwaliteit van zaaizaden. Een onderwerp dat in 2006 aan de orde kwam en in 2007 ook aandacht zal vragen, is het project van de Europese Commissie, waarin gestreefd wordt naar verbetering van de regelgeving.

EG-steunregeling voor zaaizaden

Vanaf 2005 maakt de zaaizaadsteun deel uit van de nieuwe EG-regeling voor steun aan de landbouw. Omdat het systeem van bedrijfstoelagen, waarbij de steun wordt losgekoppeld van de productie, in Nederland pas in 2006 werd ingevoerd, was in 2005 de zaaizaadsteun nog integraal van toepassing. In juni 2006 vond de definitieve afrekening van de zaaizaadsteun voor de oogst van 2005 plaats. Op de steunbedragen was een korting van 18,22% van toepassing. Deze hing samen met het feit dat het voor Nederland beschikbare budget van € 10,4 miljoen niet toereikend was. Dit budget was vastgesteld op basis van de steunbetalingen voor zaaizaden in de referentiejaar 2000, 2001 en 2002. De graszaadproductie was in die jaren aanzienlijk lager dan de productie van de oogst 2005.

Vanaf 2006 wordt de zaaizaadsteun in Nederland alleen nog toegepast voor zaaizaad van vezelvlas. De steun voor graszaden wordt opgenomen in de bedrijfs-toeslag. Het beschikbare budget voor zaaizaadsteun is voor Nederland € 726.000,-

per jaar. In 2006 is in Nederland ruim 3.600 ha vezelvlas voor de keuring aangegeven. Op basis van een raming van de opbrengsten is de verwachting dat op het steunbedrag van € 28,38 per 100 kg geen korting zal worden toegepast. Het budget zal naar alle waarschijnlijkheid toereikend zal zijn.

ADVIESCOMMISSIE MARKT- ORDENINGSAANGELEGENHEDEN

De Adviescommissie Marktordeningsaangelegenheden is een door het bestuur ingestelde commissie die is samengesteld uit vertegenwoordigers van de in dit bestuur vertegenwoordigde organisaties. De taak van deze commissie is het bestuur van advies te dienen over de te ondernemen acties indien ontwikkelingen in EU-verband of in internationaal verband (WTO) daartoe aanleiding geven. Ook de voorbereiding van een gemeenschappelijk standpunt van de betrokken sectoren in de richting van het Ministerie van LNV behoort tot de taken.

De adviescommissie is op 6 oktober 2006 bijeen geweest. De navolgende onderwerpen kwamen aan de orde.

Graanoogst 2006/2007

De productiecijfers voor de EU werden regelmatig naar beneden toe bijgesteld. Met name de productie van zachte tarwe en maïs bleek lager te zijn dan de begin september 2006 genoemde 109,8 respectievelijk 45,2 miljoen ton.

Ook in de andere graanproducerende gebieden was er sprake van een tegenvallende productie. Alleen China had een hogere productie. Met name Australië werd ernstig getroffen door de droogte. De tarweproductie daalde daar van 25 miljoen ton tot 11 á 12 miljoen ton. Ook in Oekraïne viel de productie tegen en bovendien waren er al aanzienlijke hoeveelheden vastgelegd voor export. Daarom werd de export vanaf begin oktober kwantitatief gecontroleerd. Door deze onverwachte ingreep ontstond veel onrust.

Er was veel vraag vanuit het Midden-Oosten en voor het eerst in 10 jaar kocht India tarwe aan en wel 6 miljoen ton. Dit had te maken met stijgende welvaart.

Als gevolg van deze factoren waren de wereldmarktprijzen fors hoger dan in 2005, ook al omdat de wereldproductie al sinds enige jaren achterblijft bij het wereldverbruik met dalende voorraden als gevolg.

Het verschil met het vorige droogtejaar, 2003, was dat toen alleen in de EU sprake was van een aanzienlijk lagere productie, terwijl in de andere graanproducerende landen de situatie min of meer normaal was. De conjuncturele situatie was toen minder gunstig dan nu.

Ondanks het inkrimpende areaal suikerbieten wordt er geen aanzienlijke uitbreiding van het areaal granen in de EU verwacht. Wel is het zo, dat de graanteelt in de huidige situatie meer economisch rendement biedt dan bijvoorbeeld de teelt van aardappelen.

Uiteindelijk zullen de prijsvooruitzichten het productiepotentieel bepalen. De huidige situatie waarin de graanprijzen hoog zijn heeft eerder een structureel dan een conjunctureel karakter.

De graanprijzen in de EU

Het prijsniveau in de EU lijkt overdreven hoog. Er was sprake van een nerveuze stemming en van terughoudendheid bij de voorraadhouders. De verwachtingen waren hoog gespannen. De opslagcapaciteit wordt uitgebreid. Het was nog onduidelijk hoe de regionale tekorten worden opgevuld.

De prijzen die door de lidstaten aan de Europese Commissie worden doorgegeven geven een onjuist beeld van de werkelijkheid. Er wordt dus beleid gebaseerd op een situatie die niet strookt met de werkelijkheid en dat is ongewenst.

Een vergelijkbare situatie doet zich voor als er een verlaging van het recht bij invoer van maïs en sorghums in Spanje en in Portugal moet worden vastgesteld. Deze lidstaten geven dan relatief hoge interne marktprijzen aan de Europese Commissie door met het doel om de verlaging te beperken.

Recentelijk is in de Brusselse wetgeving vastgelegd dat de lidstaten op transparante wijze de marktnoteringen moeten

verzamelen en aan de Europese Commissie moeten doorgeven. Dit was tot voor kort niet geregeld. Of dit in de huidige situatie verbetering teweeg zal brengen, moet worden afgewacht.

Het beleid van de Europese Commissie

De adviescommissie was van mening dat van de marktsituatie moest worden geprofitteerd door zoveel mogelijk te exporteren, ook de interventievoorraden. De graantelers in de Europese Unie worden geacht tegen wereldmarktprijzen te kunnen produceren en nu kan dat. Alleen rogge zou op de binnenmarkt kunnen worden afgezet, omdat er dit seizoen een tekort is aan kwaliteitsrogge.

Het Beheerscomité Granen is het orgaan om aan één van de doelstellingen van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid inhoud te geven, namelijk redelijke prijzen voor de producent.

Evaluatie functioneren graanmarktordening

Eén van de aanbevelingen in het evaluatierapport van LMC Londen over het functioneren van de graanmarktordening is de afschaffing van de braaklegregeling, omdat die te complex en te duur zou zijn. De adviescommissie kan zich met deze aanbeveling verenigen op voorwaarde dat er afzetmogelijkheden worden gecreëerd voor de extra hoeveelheid graan die als gevolg daarvan beschikbaar komt. Er mag geen neerwaartse druk op de prijzen ontstaan. De ontwikkeling van de productie van bio-ethanol speelt een belangrijke rol. Of de braaklegregeling definitief kan worden losgelaten is sterk afhankelijk van het bijmengingspercentage dat uiteindelijk in de EU verplicht wordt gesteld en dus van het areaal dat nodig is om aan deze verplichting te kunnen voldoen. Blijven de ontwikkelingen achter bij de verwachtingen, dan is handhaving van een braaklegregeling gewenst, omdat de op dit areaal geteelde gewassen verplicht moeten worden afgezet in de non food/non feed sector en dus geen directe bedreiging vormen voor de reguliere afzet van bijvoorbeeld granen.

Er moet naar worden gestreefd om zo veel mogelijk eigen grondstoffen te gebruiken. Het gaat erom om binnen de WTO-afspraken een bijdrage te leveren aan een duurzame energievoorziening.

Differentiatie interventieprijzen

Voor de beste kwaliteit maaltarwe zou de interventiemogelijkheid gehandhaafd moeten blijven. Voor de overige granen zou de interventie kunnen worden afgeschaft. De Europese maalindustrie heeft hierover nog geen standpunt evenmin als de Europese vereniging van handelaren in granen en veevoedergrondstoffen.

De adviescommissie concludeerde dat interventie als vangnet gehandhaafd dient te blijven. Differentiatie van de interventieprijzen naar soort of naar regio is acceptabel maar mag niet leiden tot een verschuiving van de teelt, waardoor er bijvoorbeeld voor tarwe een overschot zou ontstaan. Opgemerkt werd dat het interventiesysteem juist voor de overschotgebieden was bedoeld. Het LMC-rapport doet de aanbeveling om alleen nog interventie toe te staan in tekortgebieden.

Stand van zaken WTO-onderhandelingen

De WTO-onderhandelingen werden eind juli voor onbepaalde tijd opgeschort. Of en wanneer zij zullen worden hervat is afhankelijk van de politieke ontwikkelingen in de komende maanden. De Europese Unie heeft aangeboden de bescherming bij invoer te verlagen met ongeveer 50%. Het aanbod dat eind oktober 2005 werd gedaan kwam neer op ongeveer 40%. De Adviescommissie herhaalde het eerder ingenomen standpunt dat geen concessies dienen te worden gedaan die een verdere hervorming van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid noodzakelijk maken. De Europese Unie is ver genoeg gegaan zonder dat duidelijk is wat in ruil daarvoor van de andere handelspartners is terug te verwachten.

Productie biobrandstoffen in de EU

De toename van de productie van biobrandstof in de komende jaren is aanzienlijk te noemen, vooral van bio-ethanol. Bio-ethanol zal door de Europese Unie in het kader van de WTO-onderhandelingen worden aangemerkt als gevoelig product.

Dit houdt in dat de invoerbescherming in mindere mate zal worden afgebroken dan anders het geval zou zijn en dat er invoerquota tegen gereduceerd tarief moeten worden opengesteld.

De adviescommissie was van mening dat hiermee voorzichtig moet worden omgegaan. De invoerquota moeten in het begin een beperkte omvang hebben en meegroeien met de ontwikkeling van de markt. Eenzelfde benadering zou moeten gelden voor de invoer van grondstoffen voor de productie van bio-ethanol, omdat er anders binnen de EU overschotten dreigen te ontstaan van bijvoorbeeld granen. Het heeft geen zin om een nieuwe vorm van afhankelijkheid te creëren.

PROJECTEN BAKKERIJKETEN

BakkerijPlaza

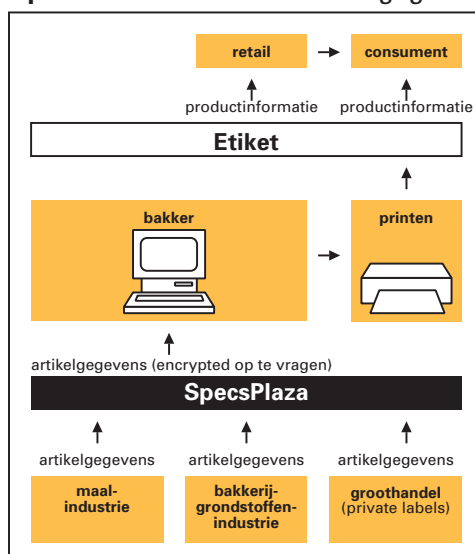
Op verzoek van de organisaties uit de bakkerijketen (maalindustrie, bakkerijgrondstoffenindustrie, ambachtelijke bakkerij en industriële bakkerij) en de inkooporganisaties heeft een werkgroep van functionarissen uit de bakkerijketen in het begin van 2006 een verkenning afgerond naar informatie-uitwisseling over goederenstromen in de bakkerijketen. Doel van de verkenning was na te gaan of, en zo ja hoe deze informatie-uitwisseling kan worden geoptimaliseerd. Het wegnemen van knelpunten in de informatie-uitwisseling is van belang, gelet op de eisen die voortvloeien uit onder meer etiketteringsverplichtingen en tracking & tracing. De werkgroep concludeerde dat uniformering en standaardisering van de informatie-uitwisseling wenselijk is. Hiervoor zou, waar mogelijk, moeten worden aangesloten bij internationale standaarden, dan wel bij systemen die reeds in andere ketens worden gehanteerd. Tevens werd aangegeven dat een uniforme benaming en codering van grond- en hulpstoffen wenselijk is.

De verkenning is gevolgd door een inventarisering van systemen voor informatie-uitwisseling die in internationaal verband of in andere ketens worden gehanteerd. De werkgroep heeft zich hierbij toegespitst op de informatie-uitwisseling met het oog op etikettering. Voor dit doel heeft zij de contouren geschetst van een databank met gegevens over specificaties van grond- en hulpstoffen. De informatie-uitwisseling zou worden ingericht volgens de internationale standaarden van GS1 (voorheen EAN Nederland).

De geschetste blauwdruk voor een databankoplossing bevat de volgende elementen. Producenten van meel en andere bakkerijgrondstoffen zouden de specificaties van hun producten op uniforme en gestandaardiseerde wijze in de databank kunnen opslaan en actueel kunnen houden. Bakkerijbedrijven zouden, met gebruikmaking van hiervoor geschikte software, juist die gegevens uit de databank kunnen halen die noodzakelijk zijn voor het samenstellen van een warenwettelijk juist etiket. Dit betekent dat een individuele bakker moet kunnen aangeven welke hoeveelheden van welke grondstoffen en van welke leverancier hij gebruikt voor een bepaald eindproduct en dat de databank vervolgens de warenwettelijk juiste ingrediënteninformatie verstrekt. In bijgaande figuur is de databankoplossing grafisch samengevat.

SpecsPlaza schematisch weergegeven

Vastgesteld werd dat de databank zou moeten voldoen aan de volgende voorwaarden:

- de databank dient alle grond- en hulpstoffen te omvatten, dient actueel te zijn en dient de gegevens zodanig aan de gebruiker te verstrekken dat een en ander conform de geldende etiketteringswetgeving plaatsheeft;
- de databank moet worden beheerd door een neutrale partij en moet adequaat zijn beveiligd;
- de databank moet laagdrempelig zijn, in termen van gebruiksgemak en kosten;
- de databank zou eenvoudig moeten kunnen worden aangepast aan veranderende wetgeving en uitbreidbaar moeten zijn met modules voor traceerbaarheid en risicobeoordeling van grondstoffen;
- de verzameling, opslag en distributie van de artikelgegevens zou op gestandaardiseerde wijze moeten plaatshebben.

Medio april besloot het overleg van voorzitters en secretarissen van de organisaties in de bakkerijketen en een vertegenwoordiging van de inkooporganisaties, het Voorzittersoverleg bakkerijketen, tot de realisatie van een databank volgens de door de werkgroep genoemde voorwaarden en uitgangspunten. Dit besluit werd door de betrokken partijen bevestigd in de vorm van een intentieverklaring. Om de databank snel tot stand te kunnen brengen sprak het Voorzittersoverleg een voorkeur uit voor een bestaande databankoplossing, die aan de eisen van de bakkerijketen zou moeten worden aangepast. Leveranciers van databankoplossingen zijn vervolgens uitgenodigd om een aanbieding te doen die beantwoordt aan het programma van eisen van de bakkerijketen.

Na vergelijking van de aanbiedingen door een commissie van deskundigen uit de bakkerijketen en enkele externe adviseurs werd besloten Food-Guard Europe BV te Oosterhout opdracht te verlenen de databank te realiseren. Omdat de in ontwikkeling zijnde versie van de ingrediëntendatabank SpecsPlaza in onvoldoende mate bleek te voldoen aan de door de bakkerijketen gestelde eisen, werd aan het einde van 2006 besloten tot herbouw van de databank over te gaan. De databank, die nu door Q-ray te Wageningen wordt

gerealiseerd, zal naar verwachting aan het einde van het eerste kwartaal van 2007 worden opgeleverd.

De ingrediëntendatabank SpecsPlaza zal toegankelijk worden onder het internetportaal BakkerijPlaza (www.bakkerijplaza.nl). Op 11 oktober van het verslagjaar werd het symbolische eerste product met een etiket uit SpecsPlaza voorzien en aangeboden aan de inspecteur-generaal van de Voedsel en Waren Autoriteit, de heer Kleinmeulman.

De initiële kosten van de ingrediëntendatabank - die worden begroot op circa € 300.000,- à € 400.000,- worden voor 80% gefinancierd uit de reserves van het Fonds Structuurversterking Bakkerij van het productschap en voor 20% uit niet voor de bakkerij geormerkte reserves van het productschap.

Project Beheersing Voedselveiligheid Bakkerijgrondstoffen

Begin 2006 is het project Beheersing Voedselveiligheid Bakkerijgrondstoffen van start gegaan. Het Voorzittersoverleg bakkerijketen heeft tot dit project besloten om efficiënt invulling te geven aan de wettelijke eis dat producenten van levensmiddelen verantwoordelijk zijn voor de borging van de voedselveiligheidsrisico's van hun grondstoffen. Deze eis is ingewilligd door het gezamenlijk organiseren door bakkerijbedrijven van het vakinhoudelijk toezicht op de certificerende instellingen die bij de toeleveranciers de voedselveiligheidsbeheersing controleren. In het project wordt eveneens aandacht besteed aan het verhogen van het kennisniveau over (actuele) aandachtspunten voor voedselveiligheid bij certificerende instellingen en bij de deelnemende bedrijven.

In het kader van het project is in 2006 een pilot gestart met betrekking tot het vakinhoudelijke toezicht op de bakkerijsector. Gedurende de pilot wordt door de voor dit project aangestelde materie-deskundige viermaal een audit bij een toeleverancier door een certificerende instelling bijgewoond. Doel van deze pilot-fase is het verder ontwikkelen en toetsen van een werkwijze waaraan de Voedsel en Waren Autoriteit (VWA) en de bedrijven zich willen committeren. Tevens zal de

pilot informatie moeten opleveren over de vraag of de met de gevolgde werkwijze beoogde voordelen en toegevoegde waarde zich in de praktijk ook daadwerkelijk zullen manifesteren. Daarnaast wordt met de pilot meer inzicht verkregen in de benodigde tijdsinzet en de kosten van een vervolgtraject.

Alle belanghebbenden zijn het er over eens dat inzicht in de risico's van grondstoffen en de wijze waarop deze worden beheerst een meerwaarde biedt voor de gehele bakkerijketen. Het voorzittersoverleg heeft dan ook besloten via internet een database beschikbaar te stellen, waarin is opgenomen welke gevaren relevant zijn voor bepaalde grondstoffen. De basis voor deze database wordt gevormd door een van de Nederlandse Vereniging voor de Bakkerij overgenomen database waarin per grondstof de relevante risico's zijn opgenomen. De gegevens uit deze database zullen worden geactualiseerd, worden aangevuld met informatie van de VWA en met informatie op grond van actuele ontwikkelingen. Het is de bedoeling de te vormen database, met de werktitel RiskPlaza, via het internetportaal BakkerijPlaza open te stellen voor belanghebbenden.

Het pilotproject en de vorming van de database worden begeleid door functionarissen van het productschap. De kosten van de totstandkoming van de database worden begroot op circa € 100.000,- en worden uit middelen van het productschap gefinancierd.

COMMISSIE BROOD EN BANKET

De Commissie Brood en Banket is ingesteld op basis van artikel 88a van de Wet op de Bedrijfsorganisatie. Deze commissie is belast met de voorbereiding van en advisering over door het bestuur van het productschap te nemen besluiten over maatregelen die brood en banket betreffen. Verder besluit zij over de besteding van door het bestuur beschikbaar gestelde budgetten, voert zij genomen besluiten uit en ziet zij toe op de gefinancierde projecten, activiteiten en instellingen.

Structuurversterking

De hoofdtak van de Commissie Brood en Banket betreft de uitvoering van een pakket structuurversterkende maatregelen voor de industriële broodbakkerij en de ambachtelijke brood- en banketbakkerij. Het pakket heeft een looptijd van 2005 tot en met 2009. Met de structuurversterkende maatregelen speelt de bakkerijsector in op een aantal ontwikkelingen. Genoemd kunnen worden de wijzigende consumptiepatronen en de grotere informatiebehoefte aan voedingswaarde en gezondheidsaspecten van brood bij de consument. Daarnaast stelt de sector vast dat, hoewel brood een positief imago heeft, het gewenst is dat blijvend aandacht wordt besteed aan het imago van brood en van de bakkerij. Op grond van demografische ontwikkelingen kan worden voorzien dat er vooral in het segment van de ambachtelijke bakkerij de komende jaren een groot aantal ondernemers hun bedrijf willen staken. De betreffende ondernemers zullen ofwel de bedrijfsvoering staken ofwel pogen hun bedrijf over te dragen.

De maatregelen voor de periode 2005-2009 kunnen als volgt worden samengevat:

- voorlichting over en generieke promotie van brood en broodproducten. Deze activiteiten worden, evenals in het verleden, uitgevoerd door het Voorlichtingsbureau Brood (voorheen: Stichting Voorlichting Brood). Het productschap bekostigt de activiteiten van het voorlichtingsbureau;
- versterking van het imago van brood en van de industriële bakkerij. Voor dit doel verstrekt het productschap subsidie aan activiteiten van de Stichting Bakkerij Imago. De meest in het oog springende activiteit van deze stichting is het verzorgen van het Nationaal schoolontbijt;
- marktonderzoek ten behoeve van het grootbedrijf. Omdat het verrichten van onderzoek naar de markt voor brood en broodproducten van meer betekenis wordt geacht voor industriële bakkerijen dan voor ambachtelijke bakkerijen, is besloten het verrichten van marktonderzoek ook gedurende de periode 2005 - 2009 te bekostigen, zij het uit voor structuurversterkende maatregelen voor het grootbedrijf geormerkte middelen;

- laagdrempelige eerstelijnsadviesing voor ondernemers in de ambachtelijke bakkerij. Deze adviesvorm maakt het mogelijk bij knelpunten in de bedrijfsvoering een eerstelijnsadviseur van het productschap te raadplegen. De eerstelijnsadviseur ondersteunt de ondernemer bij het in kaart brengen van het knelpunt en verwijst waar nodig door naar specialistische adviesing op het terrein waarop het knelpunt ligt;
- voorlichting en begeleiding van starters. Door middel van de bovengenoemde eerstelijnsbegeleiding, workshops, themadagen en de financiering van haalbaarheidsonderzoeken ondersteunt het productschap de dynamiek van de ambachtelijke bakkerij;
- een borgstellingsregeling voor investeringen in verband met de start of overname van een bakkerij en voor investeringen die nodig zijn om te kunnen voldoen aan wet- en regelgeving.

Het budget voor de structuurversterkende maatregelen is onderverdeeld in een budget voor algemene maatregelen (collectieve voorlichting en promotie), een budget voor op het grootbedrijf gerichte maatregelen (imagobevordering en marktonderzoek) en een budget voor op het midden- en kleinbedrijf gerichte maatregelen (eerstelijnsadviesing, activiteiten voor starters en borgstelling). De uitvoering van de maatregelen voor het midden- en kleinbedrijf wordt binnen de door het bestuur en de Commissie Brood en Banket bepaalde kaders, aangestuurd door de Werkgroep MKB-bakkers ('Voor de Bakker') van de Commissie Brood en Banket.

De structuurmaatregelen worden gefinancierd uit de opbrengst van een bestemmingsheffing op afleveringen van meel en/of bloem van granen. Het tarief van deze heffing bedroeg in 2006 € 0,60 per 100 kg. De opbrengst van de heffing bedraagt circa € 3,7 miljoen.

In 2006 werden twee activiteiten gericht op voorlichting over het product brood en op de bevordering van het imago van brood en de bakkerij gebundeld. Het betreft het samenvallen van de Week van het Brood en het Nationaal schoolontbijt. Zo werd in de Week van het Brood bij 6,4 miljoen huishoudens de Nationale Ontbijtkrant

bezorgd en konden 325.000 kinderen van 1.470 basisscholen deelnemen aan een ontbijt op school. De Week van het Brood is één van de activiteiten van het Voorlichtingsbureau Brood. De activiteiten van het voorlichtingsbureau werden in 2006 bekostigd met een subsidiebedrag van € 2 miljoen. Voor het organiseren en uitvoeren van het Nationaal schoolontbijt ontving de Stichting Bakkerij Imago in 2006 een subsidiebedrag van € 407.000,-.

Ter ondersteuning van het verkrijgen van op het grootbedrijf toegespitste marktgegevens verstrekte de Commissie Brood en Banket in 2006 aan de Stichting Bakkerij Imago een subsidiebedrag van € 275.000,-. Ten laste van het budget voor structuurversterkende maatregelen voor het midden- en kleinbedrijf verstrekte de Commissie Brood en Banket in 2006 een subsidiebedrag van € 50.000,- voor de verkiezing van de Bakkerij/Banketbakkerij van het Jaar in 2007. Deze activiteit heeft een imagobevorderend karakter en beoogt excellent ondernemerschap te stimuleren. Gelet op het belang voor de bakkerij van de totstandkoming van een ingrediënten-databank (deze activiteit is elders in dit hoofdstuk beschreven) schaarde de Commissie Brood en Banket zich achter het voorstel de initiële kosten die ten laste komen van de geleding bakkerij te financieren uit de reserves van het Fonds Structuurversterking Bakkerij. Dit fonds wordt gevormd uit de baten van bovengenoemde bestemmingsheffing op afleveringen van meel en/of bloem.

De adviseurs van de Werkgroep MKB-bakkers ('Voor de Bakker') hebben in 2006 ruim 200 bakkerondernemers in het MKB bezocht in het kader van eerstelijnsadviesing. Een forse stijging ten opzichte van het jaar 2005; dit ondanks het feit dat door het vertrek van een van de adviseurs het eerste kwartaal van 2006 slechts één adviseur kon worden ingezet. De toename werd onder meer veroorzaakt door het groeiende aantal ondernemers dat met het oog op hun voorgenomen bedrijfsbeëindiging om advies verzocht.

Het aantal begeleide starters bleef ten opzichte van vorig jaar ongeveer gelijk (± 80). Ten behoeve van 16 kandidaten werd een haalbaarheidsonderzoek

uitgevoerd, waarvan 7 met een positief advies. In 2 gevallen werd om uiteenlopende redenen het onderzoek voortijdig afgebroken, in de overige 7 gevallen bleek een rendabele overname niet haalbaar. Het aantal daadwerkelijke overnames, met behulp van ondersteuning van de adviseurs van de werkgroep totstandgekomen, bedroeg 15. Een aantal overnames bevindt zich nog in de afrondingsfase.

In het verslagjaar zijn in het kader van het BakkersFinancieringsfonds (BFF) twee borgstellingen verstrekt ten bedrage van in totaal € 210.000,-. Vanwege een verwachte toenemende aanspraak op het fonds is besloten het jaarlijkse budget te verruimen van € 337.500,- naar € 487.500,-. Sinds de oprichting van dit financieringsfonds in 1996 zijn tot nu toe 30 borgstellingen verstrekt.

Om haar activiteiten in het algemeen onder de aandacht van de doelgroep te brengen heeft de werkgroep in het verslagjaar geadverteerd in diverse vakbladen. Om zoveel mogelijk ambachtelijke bedrijven te behouden voor de branche richt de werkgroep haar aandacht in het bijzonder op potentiële overnamekandidaten. Door het organiseren van activiteiten als themadagen en workshops worden starters zo goed mogelijk op het ondernemerschap voorbereid.

In het verslagjaar is ten slotte een (nieuwe) poging gedaan om in contact te komen met allochtone ondernemers. Deze categorie ondernemers ondervindt naar verwachting minstens zoveel knelpunten in de bedrijfsvoering als autochtone bakkerijen, maar doet zelden een beroep op de diensten van de werkgroep. De werkgroep heeft een adviesbureau, dat veel allochtone ondernemers onder zijn klanten telt, ingeschakeld om deze groep in kaart te brengen en de problematiek te analyseren. De volgende stap in het traject zal zijn met deze ondernemers contact te leggen. Doel is om de activiteiten van het productschap, i.c. de werkgroep onder de aandacht te brengen en te bezien of en hoe de werkgroep deze groep ondernemers kan ondersteunen bij mogelijke specifieke knelpunten in hun bedrijfsvoering.

LANDBOUWBELEID

Raadsverordening voor alle landbouwproducten.

Landbouwcommissaris Mariann Fischer Boel heeft eind 2006 aangegeven dat in 2007 en 2008 de regelgeving in het kader van de marktordeningen aanzienlijk zal worden vereenvoudigd. Een eerste aanzet daartoe is het voornemen om alle 24 raadsverordeningen zoals o.a. de marktordening voor granen, suiker, rijst, groenten en fruit en de marktordeningen in de dierlijke sector samen te voegen tot één enkele marktordening.

Onder Duits Raadsvoorzitterschap zijn in de eerste helft van 2007 meer dan 12 vergaderdagen gepland om een en ander te realiseren. Voorafgaand aan de raadsvergaderingen vinden er, ten kantore van het Ministerie van LNV, besprekingen plaats met de productschapvertegenwoordigers teneinde na te gaan of alles op correcte wijze is verwoord.

Bij de presentatie van het voorstel werd duidelijk aangegeven dat het samenvoegen van de diverse marktordeningen niet zou leiden tot inhoudelijke wijzigingen. Echter, bij bestudering van de nieuwe marktordening blijkt dat, onder andere, een aantal bevoegdheden die thans toebehoren aan de Raad, zoals bepalingen met betrekking tot equivalentie en het overleggen van certificaten, worden overgedragen aan de Commissie. Op deze wijze verandert er inhoudelijk wel degelijk iets aan de marktordening, omdat de stemverhoudingen in de Commissie (blokkerende meerderheid om een Commissievoorstel te verwerpen) aanzienlijk eenvoudiger liggen dan in de Raad (meerderheid moet instemmen).

Nadat de samengevoegde marktordening is aangenomen (ruim 217 pagina's) zullen de uitvoeringsbepalingen op Commissieniveau eveneens worden aangepast. De lidstaten zijn door de Commissie uitgenodigd om voorstellen tot vereenvoudiging in te dienen. Momenteel zijn er al meer dan 150 voorstellen ingediend. Een inhoudelijke discussie over deze voorstellen zal niet eerder dan medio juni 2007 plaatsvinden.

Schrappen interventiemogelijkheid maïs

Door de toetreding van o.a. Hongarije en Roemenie dreigt er een maïsberg te ontstaan in met name Hongarije. Bij aanvang van het seizoen 2006/2007 bedroeg de maïsinterventievoorraad in Hongarije meer dan 4,5 miljoen ton, die uiteraard verstrekende gevolgen heeft voor de Europese landbouwbegroting. Immers, voor de aankoop is ruim 450 miljoen euro betaald waarvoor jaarlijks ruim 75 miljoen euro aan opslagkosten vergoed moet worden. Medio 2006 zijn de interventiecriteria voor maïs fors aangescherpt, waardoor slechts 45% van de Hongaarse maïsogst voor interventie in aanmerking komt.

Ondanks die recent genomen aanscherpingsmaatregelen heeft de Commissie in december 2006 besloten om een voorstel in te dienen bij de Raad tot het schrappen van maïs als interventiewaardig product, omdat bij een ongewijzigd beleid de Commissie ervan uitgaat dat er ruim 14 miljoen ton maïs zich in interventie zou bevinden in 2013.

Uit de eerste technische en politieke besprekingen in de Raad blijkt echter dat het Commissievoorstel niet geaccepteerd zal worden door een meerderheid van de Raad. Het lijkt aannemelijk dat de Commissie met een nieuw voorstel zal komen waarbij de hoeveelheid maïs die ter interventie kan worden aangeboden, gequoteerd zal worden. Indien dit voorstel door de Raad wordt aanvaard zal de vangnetfunctie van de interventie deels behouden blijven.

Wijziging invoerregime voor rijst

In 2006 werd een aantal wijzigingen aangebracht in verschillende invoerquota voor rijst. Als uitvloeisel van artikel XXVIII WTO-onderhandelingen met Thailand werd overeengekomen het tariefquotum voor breukrijst te verhogen van 80.000 ton naar 100.000 ton per jaar. Het recht binnen het tariefquotum bedraagt € 45,- per ton. Daarnaast werd overeengekomen een quotum voor witte rijst in te stellen ter grootte van 13.500 ton per jaar, in te voeren tegen een nulrecht. Genoemde quota werden in 2006 operationeel en werkten terug tot 1 september 2005.

Daarnaast werden in 2006 de akkoorden gepubliceerd die de Europese Gemeenschap heeft afgesloten met een aantal derde landen in het kader van artikel XXIV, lid 6 WTO. Deze akkoorden bevatten maatregelen ter compensatie van de verminderde toegang tot de markt van de EU die bepaalde derde landen ondervinden als gevolg van de toetreding van 10 landen in Midden- en Oost-Europa tot de Europese Unie. In dit kader zijn de volgende invoerquota overeengekomen:

- een contingent van 7 (!) ton padie, in te voeren tegen een ad valorem invoerrecht van 15%;
- een contingent van 1.634 ton gedopte rijst, eveneens in te voeren tegen een ad valorem recht van 15%;
- een vermeerdering van het quotum halfwitte of volwitte rijst, in te voeren tegen een nulrecht met 25.516 ton;
- een vermeerdering van het quotum breukrijst, in te voeren tegen een nulrecht, met 31.788 ton.

Met uitzondering van het bescheiden quotum voor padie, stelt de Commissie voor de quota te beheren aan de hand van per tranche af te geven invoercertificaten.

Aan het einde van het verslagjaar werden de verschillende verordeningen waarmee de quota voor de sector rijst zijn ingesteld, aangepast aan de inwerkingtreding van een nieuwe horizontale verordening met regels voor het beheer van tariefquota door middel van invoercertificaten. Deze horizontale bepalingen leidden tot een aantal technische aanpassingen in de verschillende quotaregelingen voor rijst.

Ook in 2006 was het productschap betrokken bij de discussies die in Brussel plaatshadden over het beheer van de gemeenschappelijke markt voor rijst. In dit kader waren de aanpassingen van de quotaregelingen veelvuldig onderwerp van overleg tussen het betrokken bedrijfsleven, het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit en het productschap.

WTO-onderhandelingen

Op 24 juli 2006 werd na intensieve onderhandelingen in G6-verband (VS, EU, Australië, India, Brazilië en Japan) duidelijk dat er geen vooruitgang kon worden

geboekt in de onderhandelingen over het landbouwdossier. De directeur-generaal van de WTO, Pascal Lamy, besloot daarop om de onderhandelingen voor onbepaalde tijd te onderbreken. De Algemene Raad van de WTO bekrachtigde op 27 juli dit besluit.

Het aanbod van de EU

De EU heeft tijdens bovenbedoeld beraad aangeboden de importtarieven met gemiddeld 50% te verlagen. Het EU-aanbod van 28 oktober 2005 ging nog uit van een verlaging met 39%. De EU houdt vast aan een maximale verlaging van de hoogste invoerrechten met 60%. Wil men op gemiddeld 50% uitkomen dan betekent dit dat de lagere invoerrechten met een hoger percentage moeten worden verlaagd dan aanvankelijk de bedoeling was. Als gevolg daarvan zouden ook basisproducten in de gevarenzone kunnen komen, in die zin dat invoer uit derde landen aantrekkelijker wordt dan aankoop op de markt van de EU. Dit staat haaks op het principe van de communautaire preferentie.

Het aanbod van de EU is overigens gekoppeld aan concessies op het gebied van de niet agrarische markttoegang in landen met een groeiende economie, van daadwerkelijke vermindering van de handelsversturende interne steun in de Verenigde Staten, van paralleliteit bij de afbouw van alle exportsteun voor agrarische producten en van de bescherming van geografische aanduidingen.

Reacties op de opschorting

De Nederlandse regering blijft zich actief inzetten om bij te dragen aan het alsnog laten slagen van de Doha-ontwikkelingsronde. Een mislukking zou betekenen dat Nederlandse en Europese ondernemers geen nieuwe of ruimere toegang krijgen tot de (landbouw)markten elders in de wereld.

De toegang tot andere markten wordt niet alleen bepaald door het niveau van de invoerrechten maar ook door maatregelen van fytosanitaire en veterinaire aard. Laatstgenoemde maatregelen, als onderdeel van de non trade concerns, zijn geen onderwerp van de onderhandelingen. Hierin zal dus in de toekomst niet veel veranderen. Uit een oogpunt van eerlijke

concurrentie is dit te betreuren. Voor telers en producenten van landbouwproducten buiten de EU gelden niet dezelfde teelt- en productievoorschriften als binnen de EU, terwijl deze producten wel moeten worden toegelaten.

Het landbouwbedrijfsleven reageerde teleurgesteld. Er werd gehoopt op een eerlijk en evenwichtig akkoord tussen landbouw, industrie en diensten. Nu dit voorlopig niet tot de mogelijkheden behoort, bestaat de vrees voor een vlucht in bilaterale akkoorden. Zo zullen de onderhandelingen tussen de EU en MERCOSUR (Argentinië, Brazilië, Uruguay, Paraguay en Venezuela) nieuw leven worden ingeblazen. Verder is de EU in onderhandeling met landen rond de Middellandse Zee (EUROMED) over vergaande liberalisatie van het handelsverkeer.

De positie van de ontwikkelingslanden

Het lijkt erop dat het er vooral om gaat de gevorderde ontwikkelingslanden verenigd in de G-20 zo ver te krijgen dat zij hun grenzen verder open stellen voor niet-agrarische producten en voor diensten afkomstig uit de ontwikkelde landen. Het oorspronkelijke streven om vooral voor de arme ontwikkelingslanden mogelijkheden te openen voor intensievere deelname aan het internationale handelsverkeer lijkt naar de achtergrond te zijn gedrongen. Het is nog niet zeker dat andere WTO-leden dan de EU het voorbeeld om te stoppen met gesubsidieerde export zullen volgen. De EU heeft aangeboden om alle invoer uit de EBA-landen onbeperkt vrij van rechten toe te laten. Met name de Verenigde Staten en ook Japan willen dit initiatief niet zonder meer overnemen. Zij claimen uitzonderingen voor bepaalde producten, oplopend tot wel 35 tarieflijnen.

Verder is ook van belang welke producten uiteindelijk door de ontwikkelde landen als gevoelig zullen worden aangemerkt en hoe hiermee vervolgens wordt omgegaan. Voor deze gevoelige producten, die voor een deel uit de ontwikkelingslanden afkomstig zijn, zou een hoeveelheid moeten worden opengesteld die vrij van rechten of tegen gereduceerd tarief kan worden ingevoerd (TRQ). Hierover was ook nog geen akkoord in zicht; ook al niet, omdat het antwoord op de vraag of deze TRQ moeten worden

gebaseerd op het interne verbruik of op de importen nog niet werd gegeven. Dit kan in kwantitatief opzicht een niet onaanzienlijk verschil uitmaken. Van niet ieder potentieel gevoelig product vindt invoer plaats.

Het eindresultaat van de onderhandelingen, zo dit tot stand komt, zal ongetwijfeld voorzien in een afname van de bescherming bij invoer. Het is de vraag of, rekening houdend met alle mitsen en maren die daaraan zijn verbonden, recht wordt gedaan aan het streven de arme ontwikkelingslanden de nodige armslag te geven om hun handelsactiviteiten op een hoger plan te brengen.

Vooruitzichten voor de hervatting van de onderhandelingen

Onmiddellijk nadat het beraad in G6-verband was vastgelopen, zijn er pogingen in het werk gesteld om de onderhandelingen weer vlot te trekken. Een belemmerende factor van grote betekenis was daarbij dat er in november verkiezingen plaats vonden voor het Amerikaanse congres. Het werd zeer onwaarschijnlijk geacht dat de Amerikaanse WTO-delegatie vóór die tijd in beweging zou komen. Vooral op het gebied van de vermindering van de interne steun werd door de andere onderhandelingspartners beweging verwacht.

Het is de bedoeling dat ieder aanbod dat tot dusverre werd gedaan op tafel blijft. Dit geldt dus ook voor het aanbod van de EU tot een verlaging van de invoerrechten met gemiddeld 50%. Hiertegen bestaat intern al oppositie. Wil deze weerstand worden weggenomen dan zullen er creatieve oplossingen moeten worden bedacht om de nadelige gevolgen te verzachten.

Ook het aanbod om de restituties per 31 december 2013 af te schaffen zal gehandhaafd blijven. Er werd tijdens de bijeenkomst van de G6 niet gesproken over andere vormen van gesubsidieerde export, zoals kredieten en voedselhulp. Ook de rol van de door de staat gecontroleerde ondernemingen, de zogenaamde Boards, werd niet aan de orde gesteld. De al eerder geuite vrees dat de EU in dit opzicht met lege handen komt te staan, blijft dus bestaan. Als er geen parallelisme tot

stand komt is dat zeer nadelig voor het exporterende bedrijfsleven. Het gevolg zou kunnen zijn dat productielocaties naar buiten de EU worden overgeheveld waarmee ook hoogwaardige werkgelegenheid verloren gaat.

KWALITEIT EN ONDERZOEK

Certificering voedselveiligheid gzp-teelt

In 2006 waren ruim 8.000 telers in het bezit van een certificaat volgens de Beoordelingsrichtlijn voedselveiligheid granen, zaden en peulvruchten. Deze groep telers voldoet hiermee aantoonbaar aan de basiseisen aan voedsel- en voederveiligheid, door concrete beheersmaatregelen te nemen om potentiële gevaren te elimineren of tot een aanvaardbaar niveau terug te brengen. In januari 2006 heeft het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit de beoordelingsrichtlijn goedgekeurd als hygiëncode voor de primaire plantaardige sector. Het GZP-certificaat wordt als gelijkwaardig aan het GMP⁺-certificeringsschema geaccepteerd. Door deze gelijkwaardigheid is het voor GZP-gecertificeerde telers mogelijk om hun producten af te zetten aan GMP⁺-gecertificeerde diervoederbedrijven.

Databank Ongewenste Stoffen

Over 2006 hebben verschillende bedrijven analyseresultaten in de Databank Ongewenste Stoffen van het productschap ingevoerd. Deze gezamenlijke databank heeft als voordeel dat de deelnemende bedrijven niet alleen beschikken over een systeem waar de eigen gegevens worden opgeslagen, maar ook inzage hebben in de (anonieme) gegevens van de andere bedrijven. Bovendien kan hierdoor in totaliteit met minder waarnemingen per bedrijf worden volstaan en ontstaat een sectorbreed beeld van het voorkomen van ongewenste stoffen in granen, zaden en peulvruchten van verschillende herkomst, waar zowel de sector als individuele bedrijven op kunnen terugvallen. Deelnemende gzp-bedrijven hebben bovendien toegang tot de informatie die in de databank van het Productschap Diervoeder is opgeslagen.

Fusarium in tarwe

In vervolg op het Fusariumonderzoek 2002-2005 is, in samenwerking met het Hoofdproductschap Akkerbouw, in 2006 verder gewerkt aan de uitwerking van een geautomatiseerd beslissingsondersteunend systeem (BOS). Op basis van het verwachte gehalte aan mycotoxinen, van weersomstandigheden en van weersverwachting geeft dit BOS een advies om wel of niet een beheersingsmaatregel uit te voeren. Het Praktijkonderzoek Plant & Omgeving heeft op twee proeflocaties en op tien akkerbouwbedrijven meerdere bestrijdingsstrategieën vergeleken en het systeem getest. Vanwege de lage Fusariumaantasting zal dit onderzoek in 2007 waarschijnlijk moeten worden herhaald. De projectactiviteiten die vanuit het Productschap GZP zijn gefinancierd, bedroegen € 38.000,-.

Onderzoek bakkwaliteit tarwe

Het productschap financiert jaarlijks kwaliteitsonderzoek van nieuwe baktarwerassen die in het kader van het cultuur- en gebruikswaardeonderzoek worden onderzocht. Van oogst 2005 zijn in het verslagjaar acht wintertarwerassen op bakkwaliteit onderzocht. In de voorbeproeving zijn tien nieuwe rassen onderzocht. De resultaten van het onderzoek worden besproken in de Tarwekwaliteitscommissie van het productschap. De kosten voor dit onderzoek bedroegen in het verslagjaar € 22.000,-.

Brouwergerst

Het productschap voert het secretariaat van de Brouwergerst Advies Commissie (BAC) en het Technisch Advies Platform (TAP) van de Stichting Nederlands Instituut voor Brouwergerst, Mout en Bier (NIBEM). De BAC heeft als doel de kennis van de kwaliteit van brouwergerst voor verwerking in de gerst-, mout- en bierindustrie te vergroten en de beschikbaarheid van brouwergerst van hoogstaande kwaliteit te stimuleren. Met medefinanciering van het productschap wordt onderzoek verricht naar brouwergerst. In het onderzoek wordt vooral de geschiktheid van nieuwe brouwergerstrassen in verschillende selectiestadia voor de verwerking in de mouterij en brouwerij beoordeeld. Daarnaast vindt binnen NIBEM-verband collectief onderzoek

plaats onder andere naar analysemethodes voor kwaliteit in de gerst-, mout- en bierketen. De subsidie aan de stichting NIBEM in 2006 vanuit het productschap bedroeg € 2.500,-. Het kwaliteitsonderzoek naar nieuwe gerstrassen werd in 2006 uit NIBEM-reserves gefinancierd.

Toepassing van stikstof in graszaad

Per 1 januari 2006 is het overheidsbeleid voor bemesting gebaseerd op stikstof- en fosfaatgebruiksnormen, waarmee maximaal zijn vastgelegd voor de aan te wenden hoeveelheden meststoffen. Daarnaast bestaan er regels voor de toepassing van meststoffen. Die zijn vastgelegd in het Besluit gebruik meststoffen. De graszaadsector stelde vast dat de ruimte om in het najaar kunstmeststikstof toe te dienen op overjarige graszaadpercelen te beperkt is en bepleitte een verschuiving van de uiterste datum van toediening van 15 september naar 1 november.

De minister van LNV besloot om aan deze wens tegemoet te komen.

Optimalisatie N-bemesting Engels raaigras

Het PPO-onderzoek met het oog op de optimalisatie van de stikstofbemesting van Engels raaigras ging van start in 2002. In 2006 werden de resultaten van de proef uit 2005 geanalyseerd en in een verslag opgenomen. Daarnaast is in 2006 besloten om ook een meerjarenanalyse van de resultaten van 2002, 2003 en 2005 uit te voeren. Deze resulteerde in het rapport 'Optimalisatie stikstofbemesting Engels raaigras', dat te vinden is op www.kennisakker.nl. Een conclusie uit het rapport is dat met name op kleigrond een deling van de stikstofgift aanbeveling verdient. Daarbij wordt 30 tot 60 kg van de totale stikstofgift later in het groeiseizoen, namelijk in het zogenaamde vlagbladstadium gegeven. Bij toepassing van Moddus, dat een groeiregulerend effect heeft, is geen duidelijk positief effect van deling van de stikstofgift op de opbrengst vastgesteld. De financiering van het project gebeurde vanuit het Fonds zaaizaad van voedergewassen. In 2006 ging het om € 11.900,-.

Onderscheidbaarheid Engels raaigrassen

Het productschap besloot om een subsidie te verlenen aan Plantum NL voor een internationaal project dat gericht is op het ontwikkelen van een technisch protocol om vast te kunnen stellen of een ras van Engels raaigras in essentie is afgeleid van één ander ras. In dat geval is er namelijk sprake van 'plagiaat'. De kweker van het nieuwe ras heeft dan met een eenvoudige ingreep een bestaand ras iets veranderd, zodat een onderscheidbaar nieuw ras is ontstaan. Het protocol is gebaseerd op de toepassing van moleculaire merkers die informatie geven over de genetische achtergrond van de plant. Vanuit het Fonds zaaizaad van voedergewassen werd voor dit project een subsidie van € 4.900,- toegekend.

Onkruidbestrijding in de graszaadteelt
De doelstelling van het project, dat wordt uitgevoerd door PPO, is het traceren van herbiciden waarmee onkruiden in graszaadgewassen worden bestreden, terwijl het gewas geen schade ondervindt. Het onderzoek beperkte zich aanvankelijk tot de soorten Engels raaigras, roodzwenkgras en veldbeemdgras. Rietzwenkgras is later hieraan toegevoegd. Het project is gestart in 2000 en wordt jaarlijks verlengd op grond van (te verwachten) problemen bij de onkruidbestrijding. De inhoud van dit project wordt jaarlijks besproken door een begeleidingscommissie. Voor het project wordt een subsidie verleend vanuit het Fonds zaaizaad van voedergewassen. In 2006 ging het om € 35.300,-.

Groeiregulator in de zaadteelt van Engels raaigras

Door te vroegtijdige legering kan de zaad- opbrengst tegenvallen en de oogstbaarheid van het graszaadgewas verminderen. Met de toepassing van de groeiregulator Moddus kan te vroege legering worden tegengegaan. De effecten van de toepassing van de groeiregulator Moddus in Engels raaigras zijn echter in de praktijk sterk wisselend. Het doel van het onderzoek is om de toepassing van Moddus te optimaliseren. Het project heeft een looptijd van 3,5 jaar en is gestart op 1 september 2005. Voor 2006 is een bijdrage van € 17.800,- vanuit het Fonds zaaizaad van groenvoedergewassen beschikbaar gesteld.

Project Effectief middelenpakket

Doel van het project Effectief middelenpakket is het behouden en verkrijgen van toelatingen van gewasbeschermingsmiddelen voor de akkerbouw, zodat een rendabele teelt mogelijk blijft. In 2006 werden vijf toelatingen verkregen via aanvragen vanuit het project Effectief middelenpakket: Acanto in graszaad, Boxer in blauwmaanzaad en karwij, Goltix WG in onder andere de bloemzaadteelt, Bromotril in vlas en opkweek van prei en asperge en Paraat in peterselie. Enkele andere toelatingsaanvragen lopen nog.

Daarnaast kwam een aantal middelen beschikbaar door aanvragen vanuit de gewasbeschermingsindustrie, waarbij vanuit het project Effectief middelenpakket aandacht is gevraagd voor bepaalde toepassingen. Voorbeelden hiervan zijn de toelatingen van Gallant 2000 in onder meer bonen, erwten, vlas, schorseneer, uien, kruisbloemige groenbemesters en enkele groenten- en kruidengewassen en van Boxer in uien, graszaad en zetmeel-aardappelen.

Voor 'erkende gewasbeschermingsknelpunten' kan bij de minister van LNV vrijstelling worden aangevraagd om tijdelijk een middel te mogen gebruiken. Voor de akkerbouw zijn voor 2006 12 knelpunten aangedragen (deels doorlopend uit 2005), die allemaal zijn erkend. Voor elk knelpunt is vervolgens een vrijstelling verkregen. Nieuwe vrijstellingen waren er voor bestrijding van emelten in suikerbieten (Talstar) en in grasland (IPM400), en onkruiden in oregano, blauwmaanzaad, karwij en Digitalis (Boxer en Gallant).

In 2006 moest het bedrijfsleven voor het eerst 50% meebetalen aan de beoordeling (de andere 50% wordt door de overheid betaald). Het traject kostte de sector ruim € 15.000,-.

Op het Fonds Kleine Toepassingen (gevuld door HPA, PT en LNV) kan een beroep gedaan worden voor de toelatingkosten van gewasbeschermingsmiddelen, bijvoorbeeld onderzoekskosten of aanvraag- en beoordelingskosten bij het CTB. In 2006 zijn vijf door het HPA ingediende aanvragen gehonoreerd.

VOEDSEL EN VOEDING

De afdeling Voedsel en Voeding is gespecialiseerd in levensmiddelenwetgeving, certificering en voeding in de levensmiddelenketen. Op deze kennisvlakken ondersteunt de afdeling Voedsel en Voeding de akkerbouwproductieschappen bij de uitvoering van hun werkzaamheden.

De afdeling Voedsel en Voeding houdt zich bezig met de nationale, Europese en wereldwijde levensmiddelenwetgeving (de Codex Alimentarius). Dit gebeurt grotendeels onder de vlag van de Productschappencommissie Levensmiddelenwetgeving, de PLW. Dit betekent dat de afdeling de productschappen (niet alleen de akkerbouwproductieschappen) informeert over de ontwikkelingen op het gebied van de levensmiddelenwetgeving en vragen en reacties behandelt van de productschappen en hun achterban. Daarnaast voert de afdeling werkzaamheden uit voor de afzonderlijke akkerbouwproductieschappen op het gebied van voeding en voedsel.

PLW

Een belangrijke taak van de PLW is de achterban snel te informeren over ontwikkelingen in Brussel en de Codex Alimentarius. De PLW heeft in aanwezigheid van de overheid toegang tot besprekingen van de EU-Commissie. In 2006 hebben de productschappen geconcludeerd dat vanuit de afdeling Voedsel en Voeding, voor de productschappen onmisbare informatie wordt verstrekt. Hierdoor kan in een vroeg stadium gereageerd worden op aanpassingen in de wetgeving. Tevens kwam men tot de conclusie dat de werkwijze van de PLW een uitstekend voorbeeld is van een slimme en efficiënte vorm van samenwerking tussen de productschappen. In 2006 is besloten dat de PLW vanaf medio 2006 niet meer deelneemt aan de internationale bijeenkomsten van de Codex Alimentarius. De PLW blijft zorgen voor de verspreiding van de Codex-agenda's en verslagen.

Nationaal

De afdeling Voedsel en Voeding is op nationaal gebied vertegenwoordigd in bijeenkomsten van het Regulier Overleg Warenwet (ROW), de Klankbordgroep van de Voedsel en Waren Autoriteit,

de Technische Werkgroep Biologische Landbouw, het Overlegorgaan Biologische Regelgeving, het College van Deskundigen HACCP en de Beleidscommissie Landbouw en Levensmiddelen van de NEN. Daarnaast is de afdeling Voedsel en Voeding structureel aanwezig bij overleggen met het Centraal Bureau Levensmiddelenhandel, de Federatie Nederlandse Levensmiddelen Industrie en het Voedingscentrum.

Europees

De PLW-vertegenwoordigers nemen deel aan Permanent Comités, Raads- en Commissie-werkgroepen van de Europese Unie over levensmiddelenwetgeving. In 2006 brachten de PLW-leden gezamenlijk 125 dagen in Brussel door. Behandeling van de dossiers additieven, etikettering, claims, microbiologie, novel foods, ggo's, harmonisatie van pesticideresiduen en contaminanten hebben tot veelvuldig overleg met de verschillende ketenpartijen geleid.

In 2006 is in de EU-Raadswerkgroep Etikettering gesproken over het voorstel van het Europees Parlement en de Raad over voeding- en gezondheidsclaims voor levensmiddelen. De verordening over voedings- en gezondheidsclaims is eind december gepubliceerd. Voorzien is dat slechts die levensmiddelen claims mogen dragen die voldoen aan bepaalde eisen, ongeacht de claim die een producent wil toepassen. Deze eisen worden voedingsprofielen genoemd en moeten nog worden ontwikkeld. Ook moeten lijsten met te gebruiken gezondheidsclaims nog worden opgesteld.

De Europese Commissie heeft in 2006 een consultatie uitgevoerd over een verbeterde etikettering op levensmiddelen. Hierin is ook de voedingswaardedeclaratie meegenomen. De Commissie heeft reacties ontvangen van lidstaten, bedrijfsleven en NGO's. Deze reacties worden in 2007 besproken.

Voor de landbouwcontaminanten stond Ochratoxine A op de agenda in 2006. In de Contaminantenverordening stond dat nog een besluit moest worden genomen of voor bepaalde levensmiddelen maximaal toelaatbare gehalten voor Ochratoxine A moesten worden vastgesteld. Op grond

van een eerste inventarisatie had de Commissie voor veel levensmiddelen limieten voorgesteld. Uiteindelijk werd besloten dat voor vier specerijen en voor zoethoutwortel limieten worden voorgesteld. Dit geringe aantal was mede het gevolg van het advies van de EFSA over Ochratoxine A dat inhield dat de toelaatbare wekelijkse dosis met een factor 3,5 omhoog ging. Verder is veel gesproken over acrylamide, furan en cadmium.

In 2006 hebben er verscheidene vergaderingen van het Permanent Comité en de Commissiewerkgroep sectie gg-diervoer/levensmiddelen en milieurisico's plaatsgevonden. Zo is onder meer de toelatingsprocedure voor nieuwe ggo's licht gewijzigd. De wijzigingen hebben met name betrekking op een betere en meer transparante communicatie van de EFSA. Daarnaast stond 2006 onder meer in het teken van de noodmaatregelen m.b.t. de contaminatie van Amerikaanse rijst met het niet-toegelaten LL601 RICE. Een andere belangrijke discussie die eind 2006 in EU- en Codex Alimentarius-verband op gang kwam, is de wijze waarop moet worden omgegaan met sporen van in de EU (nog) niet-toegelaten ggo's die in een ander land reeds een voedselveiligheidsbeoordeling hebben gehad. In verband met de complexiteit van deze discussie zal het naar verwachting nog enige tijd duren, voordat hier een uitspraak over gedaan wordt. Verder is voor etikettering een consultatie uitgevoerd voor een verbeterde levensmiddelenetikettering. De huidige regelgeving voor de biologische productie is nagenoeg herzien.

Codex

Namens de PLW zijn drie internationale vergaderingen van de Codex Alimentarius bijgewoond. EU-standpunten voor deze vergaderingen van de Codex worden door de EU-Commissie voorbereid. Bij besprekingen in EU-Raadswerkgroepen over deze standpunten is de PLW ook aanwezig.

Ondersteuning en advies

Naast taken op het gebied van de levensmiddelenwetgeving voert de afdeling Voedsel en Voeding werkzaamheden uit voor de verschillende akkerbouwproducties op het gebied van voedsel en voeding. Zo is de afdeling gestart

met de sectorale risicobeoordeling van grondstoffen die gebruikt worden in de bakkerijsector. Met de sector en de VWA is veelvuldig overlegd over efficiënte vormen van toezicht in de bakkerijketen. Daarnaast beheert de afdeling de Hygiëncode voor de GZP-collecterende, verwerkende en verhandelende bedrijven.

De afdeling voert voor het Productschap GZP een verkenning uit van de relatie tussen granen en gezondheid. Hiervoor is een symposium georganiseerd om ideeën te inventariseren op het gebied van gezondheid en innovatie. Deze verkenning wordt onder andere uitgevoerd in het kader van het Europese project Health Grain, waaraan het Productschap GZP een bijdrage levert. De trendanalyse die uitgevoerd is voor de verkenning, is in een workshop van dit Europese project gepresenteerd op 3 oktober 2006 in München. De afdeling heeft in samenwerking met het Productschap Tuinbouw een druk bezocht symposium georganiseerd over Eurepgap. In november heeft de PLW een themamiddag georganiseerd over openbaarheid van gegevens, retributies en kosten voor herinspecties.

AGOS

De afdeling Voedsel en Voeding vormt sinds 1992 het secretariaat van de Adviescommissie Geografische aanduidingen, Beschermd oorsprongsbenamingen en Specificiteitscertificeringen (AGOS). Deelnemers aan de Adviescommissie zijn onder andere de productschappen Zuivel en Tuinbouw en de Commissie Bier van het Productschap Dranken. De AGOS adviseert de minister van LNV over aanvragen voor erkenning van een benaming of aanduiding. De afdeling Voedsel en Voeding begeleidt aanvragen vanuit Nederland, beoordeelt aanvragen vanuit andere EU-lidstaten op mogelijke problemen voor het Nederlandse bedrijfsleven en informeert het bedrijfsleven hierover. De afdeling was in 2006 bij twaalf vergaderingen vertegenwoordigd in Brussel. Als gevolg van de uitspraak van het WTO-panel, zijn de twee EG-basisverordeningen voor AGOS aangepast. Er zijn in 2006 geen nieuwe Nederlandse aanvragen ingediend, wel heeft de afdeling oriënterende gesprekken gevoerd met geïnteresseerde partijen.

ARBEID

De afdeling Arbeid van het Hoofdproductschap Akkerbouw vervult een ondersteunende rol voor een aantal projecten van het Productschap Granen, Zaden en Peulvruchten. In 2006 is intensief gewerkt aan de uitvoering van het Arboconvenant Grondstofallergie en het project Stof? Pak 't aan. Tevens verschijnt de tweemaandelijks Nieuwsbrief Arbeid, is er een nieuwsbrief 'Stofvrij.nl' en een leaflet Gezondheidsbewakingssysteem en zijn er twee digitale nieuwsbrieven 'Stof? Pak 't aan!' verschenen.

Verankering arbeid

Eind 2005 hebben de productschappen toekomstvisies tot en met 2010 uitgebracht. In de genoemde toekomstvisies is onder meer aangegeven dat een productschap als sectorplatform toegevoegde waarde heeft. De paritaire samenwerking tussen werkgevers- en werknemersorganisaties is de hoeksteen voor het functioneren van de productschappen. Een verdere verankering van de factor arbeid in de werkzaamheden van de productschappen is volgens alle betrokkenen wenselijk. FNV Bondgenoten en CNV BedrijvenBond hebben begin 2006 aangegeven dat zij perspectief zien voor de productschappen. Dit voorzover de productschappen een duidelijke meerwaarde hebben voor de sociaal-economische verhoudingen binnen de onderscheiden sectoren. Eind 2006 is hiertoe door de besturen van de diverse productschappen ingestemd met het projectvoorstel 'Verankering Arbeid'.

Om dit te realiseren is een werkgroep ingesteld die de uitvoering van het project Verankering Arbeid aanstuurt. Door de werkgroep zijn diverse conceptprojectvoorstellen opgesteld en besproken. Inmiddels is gestart met het gezamenlijke project Sectoranalyses en heeft men zich gebogen over onderwerpen als leeftijdsbewust personeelsbeleid, CAO-naleving en open grenzen.

Grondstofallergie

Bij het Arboconvenant Grondstofallergie is de aandacht gericht op het Gezondheidsbewakingssysteem. Voor dit project is een vragenlijst ontwikkeld die aan alle medewerkers in de branche is uitgereikt. Doel van dit onderzoek is om bij de werknemers vast te stellen of er een verhoogde kans op overgevoeligheid voor meelstof bestaat. In de industriële bakkerijen en de maalindustrie zijn de vragenlijsten massaal ingevuld en teruggestuurd. In de ambachtelijke bakkerij was de respons minder, zo'n 50%. Medio februari 2006 lag de response van de vragenlijst in totaal op 4.890.

In het kader van fase 2 van het allergieonderzoek zijn in september 2005 de eerste bloedonderzoeken gedaan. Deze werden verricht als de antwoorden op de vragenlijsten hiertoe aanleiding gaven. Tot nu toe zijn 104 bedrijven bezocht (15 industriële en 89 ambachtelijke). Fase 2 (bloed prikken) is nu vervallen; de vragenlijst voldoet meer dan voldoende en het bloedprikken is niet meer nodig.

Wat betreft fase 3 (de doorverwijzing) is het protocol gereed. Doorverwijzende bedrijfsartsen of artsen in een kliniek kunnen straks alle gegevens van een werknemer opvragen via internet.

Op basis van uitgebrachte offertes gericht op de inzet van bedrijfsartsen in het GBS-project, heeft de branchebegeleidingscommissie besloten dat de Arbo-dienst Commit de partij is die voor het collectief Arbo-dienstverlening uitvoert. Daarnaast is een zogenaamde 'bakkerspoli' opgezet om medisch onderzoek uit te voeren om de ernst van de allergie vast te stellen. De doorloop van het convenant is verlengd tot en met 31 maart 2007.

Bakkerijdagen

Op 5, 6 en 7 februari 2006 werden de Bakkerij Dagen gehouden. Evenals vorig jaar was het convenant hier met een stand aanwezig. De doelstelling was de aandacht verhogen voor de grondstofproblematiek in de meelverwerkende sectoren, in het bijzonder de brood- en banketsector. Ook de oplossing voor deze problematiek

en het leggen van nieuwe contacten en het onderhouden van bestaande contacten was gedurende deze dagen van belang. Met drie nieuwe posters op A2-formaat en informatiemateriaal werd de problematiek en de oplossing visueel gemaakt. De vraag naar informatie was groot; hieruit kan geconcludeerd worden dat de bewustwordingscampagne zijn vruchten aan het afwerpen is. Ook werden contacten gelegd met leveranciers om tijdens de werknemersdag op 22 april op de informatiemarkt te staan. Het 'roze mannetje' heeft weer op een ludieke manier aandacht gevraagd voor het stofprobleem.

Familiedag werknemers

Een van de acties van de vakbonden in het kader van de campagne 'Blij met Stofvrij!' was de organisatie van een evenementendag op het terrein van attractiepark Walibi World. Deze dag vond plaats op zaterdag 22 april 2006. Opzet was een feestelijke familiedag voor alle werknemers in de hele bakkerijketen met partner en kinderen. Ook scholieren van de ROC's die de bakkersopleiding volgen, werden uitgenodigd. Tijdens deze dag kon men een informatief theaterprogramma bijwonen; een stukje theater over stofarm werken en de gezondheid, met medewerking van Henk van der Kolk van FNV Bondgenoten. De informatiemarkt was ingericht met demonstraties van onder meer stofafzuiging, stuifvrije producten en beschermingsmiddelen. Voor de kinderen was er een speelparadijs. 'Blij met Stofvrij!' deelde bedrukte T-shirts uit en men kon er een prijsvraag invullen en kans maken op twee kaartjes voor het WK voetbal in juni 2006. Na het bezoek aan het evenement kon men met het hele gezin naar het attractiepark Walibi. Aanvankelijk was het streven dit evenement te organiseren voor 2.000 mensen. Vanwege de enorme belangstelling is dit aantal naar boven opgeschroefd. Uiteindelijk hebben zo'n 2.500 mensen de dag bezocht en was er sprake van een zeer geslaagde familiedag!

Stof en Endotoxinen

In 2005 is het project 'Stof? Pak 't aan!' van start gegaan. Het project is een samenwerking tussen de productschappen GZP, PDV, PVE en PT. Het project wordt gesubsidieerd vanuit het VASSt-programma

van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en loopt tot juli 2007. Doel van het project is het vergroten van de bewustwording van de risico's van stof en endotoxinen en daarmee het verminderen van de blootstelling aan stof en endotoxinen.

In 2006 zijn de volgende deelprojecten uitgevoerd:

- Voorlichting en bewustwording. Op de website www.pakstofaan.nl kan men terecht voor vragen over stof en gezondheidsrisico's, informatie over het project en het online invullen van de stoftest. De stoftest geeft inzicht in de blootstelling aan stof op de werkplek en geeft suggesties voor stofbeheersingsmaatregelen. Een algemene informatiefolder en de nieuwsbrief zijn verspreid onder bedrijven, ondernemers, werknemers en belangstellenden. Ook zijn er advertenties geplaatst in vakbladen. Het project heeft daarnaast veel vrije publiciteit gekregen in de vorm van tientallen publicaties. Door de voorlichters zijn tientallen bedrijven, commissies, ledenvergaderingen, vakbeurzen en organisaties bezocht om voorlichting over de gezondheidsrisico's van stof te geven.
- 'Good house keeping'-aanpak. Het project voorziet ook in bedrijfsbezoeken door een voorlichter. Bedrijven worden op aanvraag bezocht en daarnaast is er een plan van aanpak opgesteld om de hoogrisicosectoren zo goed mogelijk voor te lichten. Er zijn tien sectoren geselecteerd waarvan bekend is dat de blootstelling van werknemers aan stof en endotoxinen hoog kan zijn. Per sector is inmiddels een viertal bedrijven bezocht. De informatie die voortkomt uit de bezoeken wordt gebruikt om ook de rest van de sector voor te lichten. In 2006 zijn in dit kader ruim 40 bedrijven bezocht.
- PIMEX-filmpjes. In samenwerking met de ArboUnie en met subsidie vanuit SZW zijn er PIMEX-filmpjes ontwikkeld. PIMEX is een instrument waarbij een video-systeem de blootstelling van werknemers aan stoffen visualiseert. Een viertal handelingen zijn met deze methode binnen een uienbedrijf in beeld gebracht. PIMEX is een praktisch hulpmiddel bij voorlichting aan werkgevers, ondernemers en werknemers.

- **Gezondheidskundig onderzoek.** Om inzicht te krijgen in de gezondheidseffecten van stof en endotoxinen wordt er in samenwerking met de Universiteit van Utrecht een gezondheidskundig onderzoek uitgevoerd, waarbij effecten op de gezondheid van werknemers in relatie tot de werkomstandigheden worden onderzocht. In dit onderzoek worden ongeveer 450 werknemers uit verschillende branches met hoge, middel en lage blootstelling een aantal jaren gevolgd. Het onderzoek is inmiddels uitgevoerd binnen uien-, bloembollen-, diervoeder- en zaaizaadbedrijven. De resultaten zullen medio 2007 bekend worden gemaakt. Met de resultaten zal meer kennis verkregen worden over klachten als gevolg van blootstelling aan stof, zowel op korte als op langere termijn. Met behulp van deze informatie kunnen in de toekomst betere maatregelen genomen worden om gezondheidsklachten te voorkomen, en kan een effectief Arbo-beleid worden ingezet.

Themadag CNV BedrijvenBond

Begin januari 2006 is in het Nederlands Bakkerij Centrum een themadag gehouden voor (kader)leden van de CNV BedrijvenBond, met als thema 'de toekomst en jouw werk in de agro- en foodsector'. 's Morgens werden presentaties gegeven over de toekomst in de agro- en foodsector en de relatie die dit heeft met het werk. 's Middags konden de genodigden deelnemen aan drie workshops. Onderwerpen van de presentaties waren 'kwaliteit en duurzaamheid', 'voedselveiligheid' en 'het Convenant Overgewicht'. Daarnaast is een presentatie gegeven over de gevolgen van duurzame ontwikkeling op organisaties, waarbij de kennis en kunde van werknemers van groot belang is. Er waren zo'n veertig geïnteresseerde kaderleden van CNV BedrijvenBond bij deze dag aanwezig.

ATEX

In de Arbo-wet en het Arbo-besluit is EU-richtlijn ATEX 137 geïmplementeerd. Deze richtlijn is gericht op de verbetering van de gezondheidsbescherming en de veiligheid van werknemers. De werkgever is onder meer verplicht om een explosieveiligheidsdocument, als onderdeel van de RI&E, op te stellen en deze actueel te houden. Het Productschap GZP en Productschap Diervoeder hebben een projectplan opgesteld gericht op het in kaart brengen van de fysische eigenschappen van veel voorkomende grondstoffen en het opnemen van deze gegevens in een databank. Inventarisatie van eigenschappen van grondstoffen is nodig voor het vaststellen van het explosieveiligheidsdocument.

De brancheorganisaties hebben aangegeven dat er behoefte is aan een gezamenlijk project. De doelgroepen zijn de bakkerijsectoren (grootbedrijf en midden- en kleinbedrijf), de maalindustrie, de bakkerijgrondstoffenindustrie, de brouwerijsector en de sector gedistilleerde dranken. De besturen van GZP en PDV hebben ingestemd met genoemd projectvoorstel. Hierbij is vastgesteld dat er vanuit de gzp-sectoren behoefte is aan een ATEX-handleiding. De eerste aanzet voor het PDV-deel van de databank is in 2006 beschikbaar gekomen. In 2007 worden de overige onderdelen van het projectplan uitgevoerd.

Nieuwsbrief Arbeid

De in 2005 gestarte Nieuwsbrief Arbeid is in 2006 zesmaal verschenen. Deze nieuwsbrief is bestemd voor de werknemers in de bedrijven en voor de kader- en bestuursleden van de betrokken vakbonden FNV, CNV en De Unie. Onderwerpen die in 2006 in de nieuwsbrieven aan de orde zijn gekomen hebben betrekking op de thema's scholing, arbeidsomstandigheden en arbeidsmarktonderzoek. Veelal zijn onderwerpen algemeen, maar getracht wordt zoveel mogelijk over productschapsactiviteiten te publiceren. Zo zijn naar aanleiding van het Productschap Granen, Zaden en Peulvruchten onder andere artikelen verschenen over BakkerijPlaza en het Arboconvenant 'Blij met Stofvrij!'. Andere onderwerpen zijn de tijdelijke stimuleringsregeling leren en werken, activiteiten met betrekking tot het project 'Stof? Pak

't aan!', de nieuwe Arbo-wet en het CNV-initiatief 'Plezier in Werk'.

Bij de 10e editie van de Nieuwsbrief Arbeid van september was een enquêteformulier gevoegd, een evaluatiemoment om nog beter te kunnen inspelen op de wensen van de lezer. De meningen zijn positief. Volgens de lezer is de nieuwsbrief afwisselend, zijn frequentie en overzichtelijkheid goed en met de juiste actuele onderwerpen. Vooral de onderwerpen arbeidsomstandigheden, scholing en sectorinformatie scoren hoog.

BALANS EN FINANCIËLE RISICO'S

Balans per 31 december 2005

Activa		Passiva	
Financiële vaste activa	6.327.300	Eigen vermogen	
Vlottende activa	6.239.100	Algemene reserve	2.160.400
Liquide middelen	96.900	Bestemmingsreserve	7.922.500
		Totaal eigen vermogen	10.082.900
		Langlopende schulden	
		Vlottende passiva	2.580.400
Totaal activa	12.663.300	Totaal passiva	12.663.300

Het eigen vermogen bestaat uit de algemene reserve en de bestemmingsreserves. Op grond van artikel 34 van de SER-verordening is het eigen vermogen maximaal gelijk aan het totaal van de lasten over het verslagjaar, met dien verstande dat deze norm zoveel mogelijk per hoofdfunctie wordt gerealiseerd. Het eigen vermogen in de bestemmingsreserves wordt grotendeels verklaard door het Fonds Structuurversterking voor de bakkerij. Een deel van de reserves verantwoord onder deze functie bestaat uit een geblokkeerde reserve. In de huidige voorgeschreven inrichting van de financiële verantwoording kunnen borgstellingen in het kader van de financieringsregeling van de Werkgroep MKB-bakkers niet meer als kosten worden opgenomen. Door deze wijziging in de verantwoording zijn de reserves de laatste jaren sterk opgelopen. Onder meer die omstandigheid was reden voor de SER om het productschap voor een periode van 3 jaar (2004 t/m 2006) ontheffing te verlenen van de bepaling in artikel 34 van de SER-verordening Financiën bedrijfslichamen, dat het eigen vermogen maximaal gelijk is aan het totaal van de lasten.

De bij de akkerbouwproductschappen beschikbare middelen worden gezamenlijk onder beheer van het HPA belegd. Een deel van de beschikbare middelen heeft een semi-permanent karakter en is voornamelijk belegd in obligaties. Het beheer van de portefeuille is sinds 1992 opgedragen aan Robeco Institutional Asset Management. Per 1 oktober 2004 is overgegaan naar het FIDO-fonds (Financiering Decentrale Overheden). Beleggingen in dit fonds vinden plaats rekening houdend met de per 1 januari 2002 geldende regelgeving onder de wet FIDO, die hoge eisen stelt aan het beleggingsbeleid van openbare lichamen.

RESULTATEN EN FINANCIËLE RELATIES

In deze paragraaf wordt de herziene begroting 2006 opgenomen, op het niveau van functies.

Herziene begroting 2006

Totaal	Bestuur	Markt	Product en dienst	Arbeid	
Baten					
Heffingen	5.020.000	698.500	218.600	4.038.300	64.600
Retributies	-	-	-	-	-
Diensten aan derden	-	-	-	-	-
Rente	320.500	90.000	-	227.500	3.000
Vergoeding opgedragen taken	-	-	-	-	-
Niet bestede subsidies / diensten door derden	3.100	-	-	3.100	-
Overige baten	873.800	67.200	-	144.500	662.100
Subtotaal baten	6.217.400	855.700	218.600	4.413.400	729.700
Dienstverlening aan akkerbouwproductschappen	297.200	297.200	-	-	-
Totaal baten	6.514.600	1.152.900	218.600	4.413.400	729.700
Lasten					
Personeelskosten	934.200	934.200	-	-	-
Reis-, verblijf- en representatiekosten	94.800	80.000	-	400	14.400
Huisvestingskosten	39.400	39.400	-	-	-
Bureaunkosten	193.400	76.500	-	65.600	51.300
Vergaderkosten	89.100	38.000	-	50.100	1.000
Financiële relaties	3.908.400	47.200	-	3.452.100	409.100
Diensten door derden	89.100	35.200	-	32.300	21.600
Overige lasten	33.500	1.500	-	18.900	13.100
Subtotaal	5.381.900	1.252.000	-	3.619.400	510.500
Dienstverlening door akkerbouwproductschappen	1.075.900	633.100	33.600	183.000	226.200
Subtotaal lasten	6.457.800	1.885.100	33.600	3.802.400	736.700
Interne overboekingen	-	(665.900)	185.000	480.900	-
Totaal lasten	6.457.800	1.219.200	218.600	4.283.300	736.700
Resultaat	56.800	(66.300)	-	130.100	(7.000)
Stand van de reserves					
Reserves 01/01	10.082.900	2.160.400	-	7.692.800	229.700
Reserves 31/12	10.139.700	2.094.100	-	7.822.900	222.700

Onder de hoofdfunctie Product en dienst vallen de bestemmingsfondsen die zijn ingericht voor het doen van onderzoek enerzijds en het uitvoeren van het pakket structuurversterkende maatregelen voor de bakkerij anderzijds. Wat betreft het resultaat van deze functie wordt verwezen naar de eerder gemaakte opmerkingen over het verloop van de reserve.

Bezoldiging voorzitter

De akkerbouwproductschappen hebben een gezamenlijke voorzitter. De bezoldiging van de voorzitter is geregeld in de Verordening HPA Bezoldiging voorzitter 2004. Deze verordening is gebaseerd op de Verordening Regels en richtlijnen vergoedingen bedrijfslichamen van de Sociaal-Economische Raad. Sinds 1 maart 2006 is de Wet Openbaarmaking uit Publieke middelen gefinancierde Topinkomens van kracht. De wet regelt dat een instelling die overwegend uit publieke middelen is gefinancierd, jaarlijks het belastbaar jaarinkomen van functionarissen zal publiceren indien dit belastbaar jaarloon uitstijgt boven een vastgesteld gemiddeld ministersalaris (voor 2005 vastgesteld op € 158.000,-). Deze situatie doet zich bij de akkerbouwproductschappen ten aanzien van de voorzitter niet voor.

Vergoedingen bestuursleden

Het bestuur heeft een verordening vastgesteld waarin vacatiegelden en overige vergoedingen zoals reis- en verblijfkosten zijn geregeld. Basis voor deze verordening is de Verordening regels en richtlijnen bedrijfslichamen van de Sociaal-Economische Raad 2005 - 2006.

Nadere, meer gedetailleerde gegevens met betrekking tot de bezoldiging van de voorzitter en de vergoedingen van bestuursleden worden opgenomen in de jaarrekening. De jaarrekening 2006 wordt in de vergadering van het bestuur van 31 mei 2007 vastgesteld en op internet gepubliceerd.

Financiële relaties met niet-dragende organisaties

Het productschap besteedt een aantal gezamenlijk gefinancierde activiteiten uit aan derden. Dit zijn activiteiten waarvoor het doel herleidbaar is tot de taken en bevoegdheden van het productschap en die het productschap niet zelf kan uitvoeren. De activiteiten komen ten goede aan alle sectorgenoten en lenen zich niet voor private financiering. De werkzaamheden worden jaarlijks geëvalueerd.

Hoofdfunctie / naam organisatie	Omschrijving activiteit / project / relatie	Herziene begroting 2006
Product en dienst		
Stichting Bakkerij Imago	Voorlichting en imagoversterking bakkerijsector	741.800
Voorlichtingsbureau Brood	Collectieve voorlichting over brood	2.000.000
Arbeid		
IRAS	Convenant grondstofallergie, Gezondheidsbewakingssysteem	200.000
PRLT BV	Convenant grondstofallergie communicatiecampagne	220.000

Financiële relaties met dragende organisaties

Met een aantal dragende organisaties zijn er financiële relaties.

Hoofdfunctie / naam organisatie	Omschrijving activiteit / project / relatie	Herziene begroting 2006
Bestuur		
Comité van Graanhandelaren	Werkzaamheden berekening invoerrechten sector granen	10.000
Arbeid		
Project Techniek/NVB/NVM	Convenant grondstofallergie pilot projecten	50.000

Het productschap fungeert als penvoerder voor het project Grondstofallergie. De financiële verantwoording van het project loopt via het productschap. Het productschap int geen heffingen ten behoeve van dit programma. Financiering heeft plaats door middel van bijdragen van de sector, afgedragen door de brancheorganisaties, en een subsidie van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid.

HEFFINGEN

Het bestuur staan twee heffingsinstrumenten ter beschikking om de activiteiten van het productschap te financieren. De kosten verbonden aan de organisatie en aan het bestuur worden gefinancierd met behulp van een financieringsheffing. Voor bijzondere doeleinden (bijvoorbeeld onderzoek en structuurversterking) zijn bestemmingsheffingen van toepassing; de baten komen terecht in speciaal daarvoor door het bestuur ingestelde fondsen. Het streven van het bestuur is gericht op een sluitende begroting, zij het dat in verband met de hoogte van de reserve daarbij enige ruimte tot flexibiliteit bestaat.

Bestemmingsheffingen

De Heffingsverordening GZP inlandse tarwe jaar 2006 is vastgesteld in de bestuursvergadering van 3 november 2005. Het tarief is daar vastgesteld op € 0,12 per ton. De Heffingsverordening GZP fonds zaaizaad van granen, peulvruchten en andere gewassen jaar 2006 is vastgesteld in de bestuursvergadering van 3 november 2005. Er is een omzetgerelateerde basisheffing voor de kweker/zaaizaadhandelaar. Voor de berekening van deze basisheffing telt de omzet van geïmporteerde producten uit andere lidstaten niet mee. Daarnaast geldt een heffing van € 5,58 per hectare aangekocht zaaizaad van granen, peulvruchten en andere gewassen dat op contractbasis in Nederland is geteeld met uitzondering van zaaizaad van vezelvlas. De ondernemer die zaaizaad van granen, peulvruchten en andere gewassen teelt, is verplicht aan het productschap een heffing af te dragen van € 2,59 per hectare, met uitzondering van de teelt van zaaizaad van vezelvlas.

Omzet		Heffing
20.000	tot 200.000	€ 54,45
200.000	tot 1.000.000	€ 272,27
1.000.000	tot 2.000.000	€ 544,54
2.000.000	tot 4.000.000	€ 1.089,07
> 4.000.000		€ 5.445,36

De Verordening GZP financieringsheffing jaar 2006 is vastgesteld in de bestuursvergadering van 3 november 2005. De heffing bedraagt voor:

Granen	Heffing
Verwerking granen	€ 0,208 per ton graan;
Rijst	€ 0,208 per ton rijst;
Meel van granen, niet bestemd voor dierlijke consumptie	€ 0,208 per ton, vermenigvuldigd met de coëfficiënt 1,37;
Mout	€ 0,208 per ton, vermenigvuldigd met de coëfficiënt 1,30.
Landbouwzaaizaden	
Kweker / zaaizaadhandel	Basisheffing € 130,00 per onderneming; per aangekochte hectare landbouwzaaizaden, niet zijnde zaaizaad van vezelvlas, dat op contractbasis in Nederland is geteeld € 1,74;
Telers van landbouwzaaizaden	€ 2,20 per hectare landbouwzaaizaden, niet zijnde zaaizaad van vezelvlas

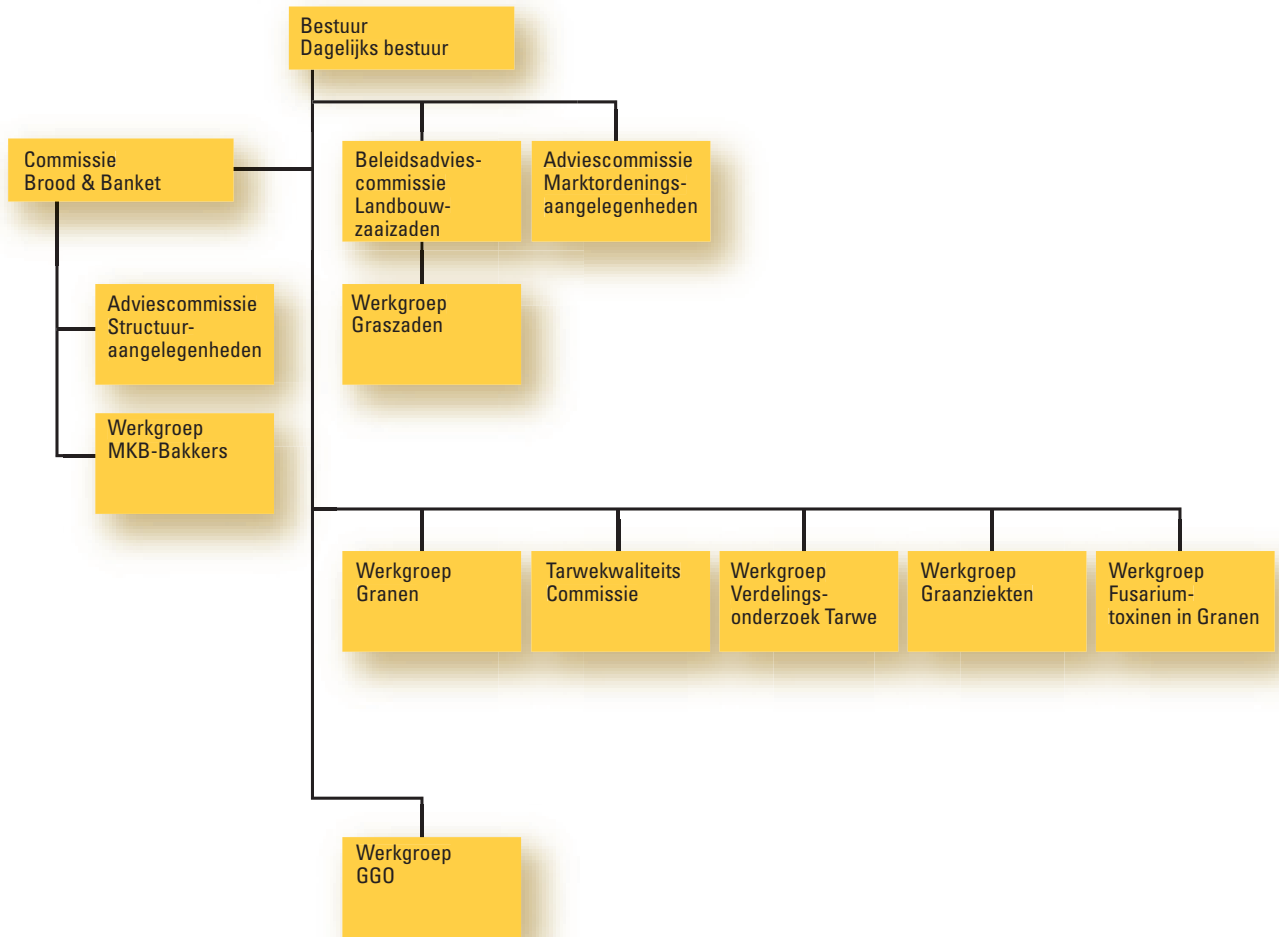
De Heffingsverordening GZP fonds zaai-zaad van voedergewassen jaar 2006 is vastgesteld in de bestuursvergadering van 3 november 2005. Er is een omzetgerelateerde basisheffing voor de kweker/zaai-zaadhandelaar. Voor de berekening van deze basisheffing telt de omzet van geïmporteerde producten uit andere lidstaten niet mee. De ondernemer die zaai-zaad van voedergewassen teelt, is verplicht aan het productschap een heffing af te dragen van € 0,68 per hectare.

Omzet		Heffing
20.000	tot 200.000	€ 68,07
200.000	tot 1.000.000	€ 340,34
1.000.000	tot 2.000.000	€ 680,67
2.000.000	tot 4.000.000	€ 1.361,34
> 4.000.000		€ 6.806,70

De Verordening GZP Structuurversterking bakkerij jaar 2006 is vastgesteld in de bestuursvergadering van 3 november 2005. De heffing rust op de verwerking tot bakkerijproducten en bedraagt vanaf 1 januari 2006 € 0,60 per 100 kg graanproducten.

Voor een nadere detaillering met betrekking tot de balans en de rekening van baten en lasten wordt verwezen naar de jaarrekening. De jaarrekening 2006 wordt in de vergadering van het bestuur van 31 mei 2007 vastgesteld en op de GZP-site gepubliceerd.

Organogram

Bestuur

Samenstelling van het bestuur van het Productschap Granen, Zaden en Peulvruchten van 1 januari 2006 tot en met 31 december 2007. Bij Koninklijk Besluit van 30 januari 2006 is de heer Th.A.M. Meijer tot voorzitter van het bestuur van het Productschap Granen, Zaden en Peulvruchten benoemd. Bij besluit van de Bestuurskamer van de Sociaal-Economische Raad van 29 november 2005 tot samenstelling van het bestuur van het Productschap Granen, Zaden en Peulvruchten, zijn de volgende organisaties aangewezen tot het benoemen voor de onderstaande categorieën van ondernemingen.

Organisaties van ondernemers

leden	plaatsvervangende leden
Het kweekbedrijf voor en de groothandel en detailhandel in landbouwzaai­zaden	
Plantum NL ir A.C. van Elsen T. van der Meer	ir R. Verweij H. Heinhuis
De teelt van granen, zaden, landbouwpeulvruchten en landbouwzaai­zaden	
LTO Nederland ing J.M. van Waes A. Maarsingh ing J. Haanstra	B.B. Hasselo A. Bossers ir J. Bartelds
Het meel- en bloemprodurende bedrijf	
Nederlandse Vereniging van Meelfabrikanten dr ir J.P. van Straaten	H. Krijger
De overige graanbe- en verwerkende industrie	
Vereniging VNO-NCW mw drs C.T.F. Grit	F. Dekkers
Vereniging van Nederlandse Glucosefabrieken Vereniging van Nederlandse Fabrikanten van Graanzetmeel mw C.J. van Dijk	P.R. van Kooijk
De bakkerij	
Nederlandse Brood- en banketbakkers Ondernemers Vereniging R. van der Molen	A.J.J.M. Janssens
De meelbe- en verwerkende industrie	
Vereniging voor de Bakkerij- en Zoetwarenindustrie P.S. van Vliet	A.H. Baas
Nederlandse Vereniging voor de Bakkerij A. Schipper	A. Mandemaker
De groothandel en de werkzaamheid van tussenpersonen in granen, zaden, landbouwpeul­vruchten, meel en bloem	
Koninklijke Vereniging Het Comité van Graanhandelaren H.M.A. Blonk	J. de Keijzer
Koninklijke Vereniging Het Comité van Graanhandelaren/Centrale Vereniging voor de Coöperatieve Handel CECOHA ing P.J. van der Weijden	H. Alting

Vereniging van Nederlandse Fabrikanten van Bakkerijgrondstoffen G.C. Sonneveld	vacature
De groothandel in voor menselijke consumptie geschikte, uit granen, zaden of landbouwpeulvruchten verkregen producten	
Federatie van de Groothandel in Levensmiddelen Vereniging van Grootbedrijven in Levensmiddelen Centrale Vereniging voor de Coöperatieve Handel P.J.D. v.d. Woude	M.J. Roos
De detailhandel in voor menselijke consumptie geschikte, uit granen, zaden of landbouwpeulvruchten verkregen producten	
Vereniging Centraal Bureau Levensmiddelenhandel H.H. van der Geest	ir M.J.B. Jansen

Organisaties van werknemers

leden	plaatsvervangende leden
FNV Bondgenoten A. Steijaert L.F.M. van Beekum vacature	J. Martens vacature vacature
CNV BedrijvenBond R.J. Gijsen vacature	vacature vacature
Dienstenbond CNV drs M. de Kool	G.B. Rijzinga
De Unie C. Elzenga	A. Tilroe

Vertegenwoordiger Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid mr A. Velgersdijk	
Vertegenwoordiger Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit ir M. Valstar	plv J.A.F. van de Wijnboom
Vertegenwoordiger Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport mw drs E. N. Blok	plv mw ir M.C. Westendorp
Vertegenwoordiger Ministerie van Economische Zaken mr F.A. Vreedenburgh	
Vertegenwoordiger Sociaal-Economische Raad mr drs Q.D. Abath	plv mr R.C. Gilhuijs

Commissies en werkgroepen

Commissie Brood en Banket

Th.A.M. Meijer	voorzitter
drs M. Elema	secretaris
drs J. Wielemaker	plv secretaris

leden	plaatsvervangende leden
Nederlandse Vereniging voor de Bakkerij	
A.H. Baas	vacature
A. Mandemaker	W. Snijder
A. Schipper	D. Roele
Nederlandse Brood- en banketbakkers Ondernemers Vereniging	
H.J.G.M. Housmans	gezamenlijke plaatsvervanger
A.F. Kolkman	C. Weeda
drs Th.L. Volkeri	
FNV Bondgenoten	
L.F.M. van Beekum	vacature
vacature	vacature
CNV Bedrijvenbond	
B. Visser	vacature

Adviescommissie Structuuraangelegenheden

drs J. Wielemaker	voorzitter
vacature	secretaris
leden	plaatsvervangende leden
Nederlandse Vereniging voor de Bakkerij	
A. Mandemaker	vacature
Nederlandse Brood- en banketbakkers Ondernemers Vereniging	
drs Th.L. Volkeri	mr P.F. Passchier
FNV Bondgenoten	
L.F.M. van Beekum	B. van der Bult
CNV BedrijvenBond	
B. Visser	R.J. Gijsen

Werkgroep MKB-Aangelegenheden ('Voor de Bakker')

A.F. Kolkman (voorzitter)	NBOV
drs J. Wielemaker (secretaris)	Productschap GZP
mw M. van Es (plv secretaris)	Productschap GZP
G. Besseling	Echte Bakkers
H.J.G.M. Housmans	NBOV
J.J. van der Sterre	CIVOPA
H.W. Toeset	MCB
C.J.M. Verkerk	Beko
drs Th.L. Volkeri (plv mr P.F. Passchier)	NBOV
C. Weeda	Meesterbakkers

Begeleidingscommissie BakkersFinancieringsFonds

drs J. Wielemaker (voorzitter)	Productschap GZP
mw M. van Es (secretaris)	Productschap GZP
R. Bonsema	
G. Kalkman	
A.F. Kolkman	NBOV
adviseur: ing A.P. Zoun (plv M.B. Kalishoek)	Rabobank Den Haag e.o.

Adviescommissie Bezwaarschriften

mr J.H.M. Spliet (voorzitter)
drs C.J. Booy
N.J. Klerk

Beleidsadviescommissie Landbouwzaaizaden

Ingevolge artikel 3 van Verordening GZP Beleidsadviescommissie Landbouwzaaizaden 1993 worden de (plaatsvervangende) leden van de beleidsadviescommissie door het bestuur benoemd op voordracht van de hierna genoemde organisaties. De adviseurs worden aangewezen door de betreffende organisaties.

leden	plaatsvervangende leden
Plantum NL B.J. van Dinter ir W. Geluk T. van der Meer	M. Robaard ir R. Verweij A.J. Staal
LTO Nederland A. Bossers H.A. Hamster ir S. Monster	ir G. van der Schelde ir C.J.J. de Kroon vacature
CNV BedrijvenBond J. Bosman	H. Smedes
Dienstenbond CNV/De Unie C. J. Bartelson adviseurs	C. Elzenga
Plantum NL ir R. Verweij	
Nederlandse Algemene Keuringsdienst M.J. Soepboer	
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit/Directie Internationale Zaken S.M.J. Brouns	
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit/Directie Landbouw ir C.M.M. van Winden	

Werkgroep Graszaden

A. Horden (voorzitter)	Plantum NL
mw ir J.C.M. van de Ven (secretaris tot 1 juni 2006)	
ir D. Kasse (secretaris vanaf 1 juni 2006)	Productschap GZP
L. Wolters	Plantum NL
W. Geluk	Plantum NL
J. Bouwkamp	Plantum NL
ir G. Borm	PPO
A.J.B.P. Bossers	LTO Nederland
H.A. Hamster	LTO Nederland
ir H.J. Greve	Commissie Teeltaangelegenheden (HPA)

Adviescommissie Marktorderingsaangelegenheden

Ingevolge artikel 3 van de Verordening GZP Adviescommissie marktorderingsaangelegenheden 1993 worden de (plaatsvervangende) leden van de adviescommissie benoemd op voordracht van de hierna genoemde organisaties.

drs. M. Elema (voorzitter)	Productschap GZP
F.H. Bouts (secretaris)	Productschap GZP
leden	plaatsvervangende leden
Plantum NL	
J. Meerburg	ir A.C. van Elsen
LTO Nederland	
ir J. Bartelds	A. Maarsingh
ing J.M. van Waes	vacature
Koninklijke Vereniging Het Comité van Graanhandelaren	
J. de Keijzer	vacature
H.M.A. Blonk	vacature
De Vereniging van Nederlandse Meelfabrikanten	
J. de Keijzer	R. Rolink
Vereniging van Nederlandse Fabrikanten van Graanzetmeel	
E.P.J. Borst	mw C.J. van Dijk
Aardappelzetmeelindustrie	
dr ir W. de Zeeuw	
Sociëteit der Nederlandse Mouters	
vacature	vacature
Centraal Brouwerij Kantoor	
vacature	vacature
Vereniging van Rijstpelers in Nederland	
mw drs C.T.F. Grit	vacature
CNV BedrijvenBond	
vacature	R.J. Gijsen
Dienstenbond CNV/De Unie	
C.J. Bartelson	C. Elzenga

Werkgroep Granen

drs M. Elema (voorzitter)	Productschap GZP
ir H.J. Greve (secretaris)	Commissie Teeltaangelegenheden
ir H.C. de Jong	Plantum NL
T. van der Meer	Plantum NL
M.R. Robaard	Plantum NL
J. de Keijzer	NVM
J.M.L.P. Hendrickx	Sociëteit Nederlandse Mouters
A. Bossers	LTO Nederland
K.C. Hamster	LTO Nederland
A. Venhuizen	Koninklijke Vereniging Het Comité van Graanhandelaren
H.J.G.M. Housmans	NBOV
ir R.D. Timmer	PPO

Tarwekwaliteitscommissie

drs M. Elema (voorzitter)	Productschap GZP
mw ir G.M. Bouwman (secretaris)	Productschap GZP
ir L. van den Brink	PPO
ir H. Bonthuis	Raad voor Plantenrassen
mw ir D. Donner	Raad voor Plantenrassen
ir H.C. de Jong	Limagrain Advanta Nederland BV
J. de Keijzer	NVM
ir H.E. van der Hoek	Koopmans Meel BV
dr D. Barug	Ranks Meel
M. Krijger	Krijger Meelfabriek
P. Verhagen	Verhagen Meelfabrikanten
M.A. van der Bilt	Van de Bilt Zaden en Vlas BV
G.H. de Boer	Robertus Zaadhandel
ing L.W. Suys	Svalöf Weibull
J. van der Meij	Limagrain Advanta Nederland BV
G. Liefoghe	Ceres Nederland BV
L. Struik	Barenbrug Holland BV
B. Schuiling	Landbouwbureau Wiersum
A. Sengers	Meneba Meel BV
F.B. Plevier	Euro Grass
ing T. Wouda	Semundo BV

Werkgroep Veredelingsonderzoek Tarwe

ir H.C. de Jong (voorzitter)	Limagrain Advanta Nederland BV
mw ir G.M. Bouwman (secretaris)	Productschap GZP
dr ir G.H.J. Kema	Plant Research International
dr H. Löffler	Plant Research International
mw dr O. Scholten	Plant Research International
dr ir R.E. Niks	WUR, Plantenveredeling
ir L. van Soest	CGN
mw ir N. Bas	CGN

Werkgroep Graanziekten

dr ir G. Kema (voorzitter)	Plant Research International
mw ir G.M. Bouwman (secretaris)	Productschap GZP
mw dr O. Scholten	Plant Research International
dr ir H. Löffler	Plant Research International
C. Waalwijk	Plant Research International
J. Köhl	Plant Research International
mw ing C.C.E.M. Dekker	NAK
ir L. van den Brink	PPO
ir R.D. Timmer	PPO
dr ir H.A.T.M. Schepers	PPO
ir H.C. de Jong	Limagrain Advanta Nederland BV
ing H. Hendriks	PD, afdeling Open Teelten
dr ir M.A. de Waard	WUR, Fytopathologie
dr ir R. Niks	WUR, Plantenveredeling
prof dr ir R. Rabbinge	WUR
ir A. Osman	Louis Bolk Instituut
A. Venhuizen	Agrifirm
mw N. Bas	CGN
mw ir D. Donner	Raad voor Plantenrassen
T. Wouda	Semundo
B. Schuiling	Landbouwbureau Wiersum

Werkgroep Fusariumtoxinen in granen

drs M. Elema (voorzitter)	Productschap GZP
ir H.J. Greve (secretaris)	Productschap GZP
H. Alting	Koninklijke Vereniging Het Comité van Graanhandelaren
H.M.A. Blonk	Koninklijke Vereniging Het Comité van Graanhandelaren
mw mr M.N. Stegehuis	Koninklijke Vereniging Het Comité van Graanhandelaren
J. de Keijzer	NVM
G. v.d. Schelde	LTO Nederland
ir R. Verweij	Plantum NL
ir H.C. de Jong	Plantum NL
ir J. Frederix	Vereniging Nederlandse Deegwarenindustrie
F. Jorna	Nevedi
F.H.J. van de Wetering	Nederlandse Vereniging voor Fabrikanten van Ontbijtgranen
R. Jansen	VNFG
mw I. Tiesinga	VNFG
H.L. Schippers	Ambachtelijke Korenmolenaarsgilde
H.J. Boswijk	NBOV
dr L. Vellenga	PDV
ir G.M. Koornneef	HPA

Werkgroep GGO

drs M. Elema (voorzitter)	Productschap GZP
mw ing P.D. van de Graaff (secretaris)	Productschap GZP
mw C.J. van Dijk	VNFG
B. Borst	VNFG
K. Stuart	Codrico
dr J.H. Lichtenbelt	Avebe
J. de Keijzer	Koninklijke Vereniging Het Comité van Graanhandelaren
dr ir T. Hulshof	Kellogg's Benelux
mw ir A.M. van den Hurk	Plantum NL
drs C. Noome	Plantum NL
mw mr I. Tiesinga	VNFG
mr J.H.M. Teeuwen	CBK
H.J. Boswijk	NBOV
R.J. Gijsen	CNV BedrijvenBond
mr P. Rijnhout	NEBAFA
F. Köster	Productschap MVO
P. Geraards	LTO Nederland
mw ir G.M. Bouwman	Productschap GZP

Externe vertegenwoordiging

Het productschap was, in een aantal gevallen met de andere akkerbouwproductschappen, in 2005 vertegenwoordigd in de volgende besturen en commissies en wel door de daarbij genoemde personen. Met de vertegenwoordiging in de besturen en commissies van enkele organisaties is het secretariaat van het productschap nauw betrokken bij de programmering en uitvoering van het landbouwkundig wetenschappelijk, technologisch en sociaal-organisatorisch onderzoek. Hierdoor kan tevens een inzicht worden verkregen in de besteding van de toegekende bijdragen uit de fondsen van het productschap.

Stichting Nederlands Instituut voor Brouwerst, Mout en Bier

(dagelijks) bestuur en de onder deze stichting ressorterende commissies

drs M. Elema

mw ir G.M. Bouwman

Stichting Beheer Broban-Krat

bestuur

drs M. Elema

Nederlands Normalisatie-Instituut

Beleidscommissie landbouw en levensmiddelen (Normcommissie graan en peulvruchten)

mw ir A. van de Kamp

Akkerbouwproductschappen/Productschap Margarine, Vetten en Oliën

Begeleidingscommissie van het Samenwerkingsverband voor Sociale Aangelegenheden

drs M. Elema

Raad van Teeltmateriaal

ir D. Kasse

Personeelssamenstelling GZP

Onderstaand volgt een overzicht van het secretariaat van het Productschap Granen, Zaden en Peulvruchten en enkele afdelingen van het Hoofdproductschap Akkerbouw en de bijbehorende taakgebieden.

drs M. Elema m.elema@hpa.agro.nl	070 - 370 83 06 secretaris
C. Ros c.ros@hpa.agro.nl	070 370 83 21 secretariaatsmedewerker
L. Aalders lukas.aalders@home.nl	070 - 370 83 21 of 06 - 22 79 47 21 adviseur sociale verzekeringen en pensioenen MKB-bakkers
F.H. Bouts f.h.bouts@hpa.agro.nl	070 - 370 83 86 beleidsmedewerker marktordening granen en NA 1
mw M. van Es m.van.es@hpa.agro.nl	070 - 370 83 94 beleidsondersteunend medewerker brood en banket
F.B.A. Holtkamp f.b.a.holtkamp@hpa.agro.nl of f.holtkamp@planet.nl	070 - 370 83 94 of 06 - 22 99 09 58 adviseur MKB-bakkers
ir D. Kasse d.kasse@hpa.agro.nl	070 - 370 83 40 beleidsmedewerker landbouwzaai- zaden en vlas
F.T.J. Klein f.t.j.klein@hpa.agro.nl	070 - 370 83 20 beleidsmedewerker marktordening granen
K. Klein k.klein@hpa.agro.nl en jffs.klein@quicknet.nl	070 - 370 83 94 en 06 203 646 98 adviseur MKB-Bakkers
mw X.B. Martina x.b.martina@hpa.agro.nl	070 - 370 82 94 beleidsondersteunend medewerker brood en banket
drs J. Wielemaker j.wielemaker@hpa.agro.nl	070 - 370 83 27 beleidsmedewerker structuuraan- gelegenheden, marktordening en douane
Afdeling Voedsel en Voeding (HPA)	
mw ir A. van de Kamp a.van.de.kamp@hpa.agro.nl	070 - 370 85 02 afdelingshoofd
Afdeling Arbeid (HPA)	
ir C. Lommers c.lommers@hpa.agro.nl	070 - 370 84 54 afdelingshoofd
Afdeling Juridische en Bestuursaangelegenheden (HPA)	
mr E.R. Kleijwegt e.r.kleijwegt@hpa.agro.nl	070 - 37 08 346 afdelingshoofd

Lijst met afkortingen

BAC	Brouwgerst Advies Commissie
BAC-Izz	Beleidsadviescommissie Landbouwzaaizaden
CBK	Centraal Brouwerij Kantoor
CBL	Centraal Bureau Levensmiddelenhandel
CECOHA	Centrale Vereniging voor de Coöperatieve Handel
CGN	Centrum voor Genetische Bronnen Nederland
CNV	Christelijk Nationaal Vakverbond
EU	Europese Unie
FNV	Federatie Nederlandse Vakbeweging
GMP	Good Manufacturing Practice
GGO	Genetisch Gemodificeerd Organisme
GZP	Granen, Zaden en Peulvruchten
HACCP	Hazard Analysis & Critical Control Points
HPA	Hoofdproductschap Akkerbouw
HIGA	Vereniging van Handelaren in Industriële Grondstoffen uit Akkerbouwproducten
LNV	Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
LTO	Land- en Tuinbouw Organisatie Nederland
MKB	Midden- en kleinbedrijf
MVO	Productschap Margarine, Vetten en Oliën
NAK	Nederlandse Algemene Keuringsdienst voor zaaizaad en pootgoed van landbouwgewassen
NBOV	Nederlandse Brood- en banketbakkers Ondernemers Vereniging
NEN	Nederlands Normalisatie-Instituut
NGO	Non-gouvernementele organisatie
NIBEM	Stichting Nederlands Instituut voor Brouwgerst, Mout en Bier
NVB	Nederlandse Vereniging voor de Bakkerij
NVM	Nederlandse Vereniging van Meelfabrikanten
Plantum NL	Nederlandse Vereniging voor Zaaizaad en Pootgoed
PBO	Publiekrechtelijke Bedrijfsorganisatie
PD	Plantenziektenkundige Dienst
PDV	Productschap Diervoeder
PPO	Praktijkonderzoek Plant & Omgeving
PLW	Productschappencommissie Levensmiddelen Wetgeving
PT	Productschap Tuinbouw
PVE	Productschappen Vee, Vlees en Eieren
RI&E	Risico-inventarisatie en -evalautie
ROW	Regulier Overleg Warenwet
SER	Sociaal-Economische Raad
SZW	Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
VBZ	Vereniging voor de Bakkerij- en Zoetwarenindustrie
VNFG	Vereniging van Nederlandse Fabrikanten van Graanzetmeel
VNO-NCW	Algemene Werkgeversvereniging VNO-NCW
WTO	World Trade Organisation
WUR	Wageningen Universiteit en Research

Uitgave

Productschap Granen, Zaden en Peulvruchten
Stadhoudersplantsoen 12
Postbus 29739
2502 LS Den Haag

Telefoon 070 - 370 87 08
Fax 070 - 370 84 44

gzp@hpa.agro.nl
www.gzp.nl

Ontwerp en uitvoering

SO creatief, Den Haag

Print

HPA Facilitaire Dienst

Fotografie

HPA Communicatie
Wim van Vossen

ISSN 0920-0320